

A CSÍKSOMLYÓI R. KATH.
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉRTESÍTŐJE
AZ 1915—1916. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
KARÁCSONY JÓZSEF,
IGAZGATÓ.

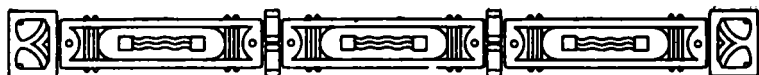
NYOMATOTT
VÁKÁR L. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN CSIKSZEREDÁBAN
1916.

A CSÍKSOMLYÓI R. KATH.
TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET
ÉRTESÍTŐJE
AZ 1915—1916. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
KARÁCSONY JÓZSEF,
IGAZGATÓ.

NYOMATOTT
VÁKÁR L. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN CSIKSZEREDÁBAN
1916.

IGAZGATÓI JELENTÉS

a csíksomlyói r. kath. internátussal egybekapcsolt
tanítóképzőről az 1915—1916. tanévben.

Az elmúlt 1915—1916. tanévvel tanítóképzőnk fennállásának 58. évébe lépett át. Az intézet a jelen tanévben is öntudatosan törekedett szolgálni a tanítóképzés szent ügyét.

1. Az intézet állapota.

1. A tanári személyzet működése.

A világháború súlyosan érezte hatását tanítóképzőnk minden irányú működésében s így a tanárkar létszámára is káros befolyású volt, amennyiben a múlt tanév elején kihirdetett zenetanári, német, rajztanári: tehát 3 tanári állásra pályázat be nem érkezett s emiatt e három tanszék betölthető nem volt. Brassai Károly főgimn. rajztanár és Szathmári Imre Szent Ferenc-rendi áldozópap, Pap András nyug. főgimn. tanár nyert meghívást a helyettesítésekre a múlt évben.

Az említett helyettesítő tanárok tantárgyait a folyó tanév második felében beosztottuk részben Stoiber Ottó csíkszeredai főgimn. okl. rendes tanárnak és Petres Lajos nyug. okl. kántor-tanítónak, részben a tantestület rendes tanerőinek.

Zsögön Zoltán tanár a múlt tanévben is katonai szolgálatban volt s jelen tanévben is katonai szolgálatot teljesít. Ébner Sándor tanár hadifogoly Oroszországban.

A csíkszeredai földmives-iskola tantestülete ebben a tanévben sem taníthatta a gazdaságtant s ezért annak ellátása is a testületi tagokra nehezedett.

Mindezen, háború által okozott nehézségek mellett is a tanári testület az egyes tantárgyakat elismérésre méltó készséggel tanította és a vállalkozó helyettesekkel együtt törekedett a kivételes helyzet által előidézett hiányokat pótolni.

Nagyon megnehezedett a háború alatt az élelmezés. Az élelmiszerek, az intézet dologi szükségleteinek beszerzése a hallatlan áremelkedések miatt a legnagyobb nehézségekbe ütközött a rendelkezésre álló csekély fedezetek miatt.

Az ifjúság szellemét, lelki nyugalmát, munkakedvét folyton izgalomban tartotta a lefolyt 2 háborús év. Emiatt úgy a fegyelem, mint a tanulmányi előmenetel a rendestől eltérőleg nem keveset szenvedett.

De megvan a remény, hogy a háború szerencsés befejezése után minden a normális útjára visszatér.

A tanítóképző-intézet tanári kara az 1915—1916. tanévben.

Karácsony József igazgató, okleveles rendes tanár, képesítve a középiskolákra a hittudományokból, Csíkvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, az »Országos Paedagógiai könyvtár és Tanszermúzeum« biráló bizottságának, az erdélyi róm. kath. Státuszgyűlésnek tagja; a róm. kath. iskolai pénzalap püsp. nagybizottmányának rendes tagja stb. A képzőintézetnél mint igazgató és tanár működik 1897. aug. 19-től. Tanítja a II. évfolyamon a lélektant heti 3 órában, a III. évfolyamon a szervezettant, a nevelő-oktatástant heti 3 órában, a IV. évfolyamon a neveléstörténelmet heti 2 órában. Tanári munk. évei száma 19. A gyak. kiképzésben résztvesz heti hat órában. Rangora: VI. f. oszt.

Szabó István okl. rendes tanár, képesítve a magy. és tört. szakcsoportból a polg. iskolákra. Csíkvármegye törvényhatósági bizottságának választott tagja, a csíksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapja püsp. nagybizottmányának pénztári ellenőre, illetőleg az általános mozgósítás óta pénztáros-helyettese, a Csíkvármegye tulajdonát képező csíkszeredai községi polgári leányiskola iskolaszéki tagja, a Csíksomlyói Jótékony Nőegylet titkára stb. Tanította az I. évfolyamon a testtant, az I., II. és III. évfolyamon a történelmet, a II. és III. évfolyamon a földrajzot, a IV. az alkotmánytant, az I—IV. évfolyamon a testgyakorlatot. Az ifj. Önképzőkör és Kirándulási Egyesület vezető tanára. Működési éveinek száma ennél az intézetnél: 9. Rangora VIII. fiz. oszt. III. fok.

Zsögön Zoltán okl. rendes tanár. Képesítve a magy. és tört. szakcsoportból a polg. iskolákra. Rangora VIII. f. o. II. fok,

Kovács András okl. rendes tanár. Képesítve a középiskolákra a hittudományokból. Tanítja a vallástant az I—IV. évfolyamon és a gyakorló és ismétlő iskolában, a magyar nyelvet az I. évfolyamon. — A tanítóképző internátusának felügyelője és a Mária-társulat vezetője. Működési éveinek száma: 11. IX. fiz. oszt. III.

Ébner Sándor okl. rendes tanár. Képesítve középisk. a természetrajz- és földrajzból. Hadifogoly. Rangora: IX. fiz. o. III. fok.

Páll Ferenc okleveles rendes tanár, képesítve középiskolákra a mennyiségtan- és fizikából. A mennyiségtani és természettudományi társulat tagja. Tanítja a mennyiségtant az I—IV. osztályban, a természettant a III—IV. osztályban, kémiát III. osztályban. A természettani szertár őre. Tanári éveinek száma: 12. IX. fiz. oszt. III. fok.

Xántus Elek gyakorló-iskolai rendes tanító. Tanítja a gyakorló-iskola minden tárgyát, a tanítóképzőben tanít: tornát a III—IV. osztályban, kézimunkát I—IV., természetrajzot II., gazd. I—IV. és vezeti a gyakorlati kiképzést, könyvtáros. Tanítói éveinek száma: 27. Ennél az intézetnél 18. IX. fiz. oszt. II. fok.

Dr. Kolonics Dénes egyetemes orvostudor, tanítja a IV-ik éven az egészségtant, 1891. április 1. óta az intézet orvosa, okleveles egészségtan tanár.

Stolber Ottó a magyar és latin nyelvből képesített főgimn. tanár, tanította az I—IV. oszt. a németet, a II., III. és IV. oszt. a magyar nyelvet, szépírást az I—II. osztályban.

Petres Lajos nyug. okl. kántor-tanító, tanította a zenét az I—IV., rajzot az I—IV., természetrajzot az I. osztályban.

Tanulmányi élet, tanári értekezletek.

Az intézet tanulmányi szempontból ragaszkodott az állami tanítóképzők új tantervéhez és az utasításokhoz. A tantervet igyekezett részleteiben minden tárgyból a folyamatban levő felszerelési eszközök segítségével szemléleti alapon megvalósítani. Az utasítások szellemében működött az intézet az egész tanéven át. A vizsgálatok szintén az állami vizsgálati szabályok rendelkezései értelmében tűzettek ki és tartattak meg.

A tantestület minden hónap második felében lehetőleg a hónap utolsó hetében rendes havi értekezletet tartott. A testület tudomásul vette az igazgató bejelentéseit a határozatok végrehajtásáról, tudomásul vette a főhatósági rendelkezéseket, a véleményezés céljából leküldött főhatósági iratokat, az elvi ügyeket megbeszélte és javaslatokat tett. Közös tárgyalta az intézeti felszerelés körül felmerült kérdéseket.

A tanári értekezletek főtárgya mindig a havi és egész évi tanterv megállapítása volt és az egyes havi tantervek megvalósításáról, a szemléltető eszközök használatáról való közös megállapodás. A koncentráció elvének bevitele az egész tanulmányi életbe: Közös és állandó törekvése volt a testületnek. Nem kevés gondot okozott a testületnek az idén is, hogy a magyar helyesírásból gyenge előképzettségű növendékeit az egységesség elvének fogva megtanítsa helyesen írni. E téren minden tanár köteles volt a szakjából előírt dolgozatokat a helyesírási és nyelvtani szempontok szerint bírálni és e téren a haladást biztosítani.

Tárgyalta az értekezlet a tanári hospitálások sorrendjét, idejét és számát, de a nagy óraszám miatt e célra az idén kevés órát szánhatott a testület. Az egyes tanárok túlterheltsége miatt (a kevés tanári létszám miatt) e tekintetben

ideális tökéletességet nem érhelett el a testület, de mindenki a lehetőség szerint módszertani tapasztalatát igyekezett felhasználni. A hospitálások céljaiknak megfelelően mindenben csak akkor lesznek kivihetők, ha a tanári létszám kiegészítettik.

Az értekezleten mindig nagyjelentőségű témaképpen szerepelt a gyakorlati kiképzés kérdése, a tanítások tárgyának előzetes megállapítása, megbeszélése, módszeres elvek megállapítása, a gyakorlati tanítás tételeinek kidolgozása, megbi-rálása és előadása. Mindebben résztvett minden szaktanár, mintatanításokat mutattak be, jelen voltak az igazgató elnök-lete alatt a gyakorlati tanításokon, előkészítéseken és bírál-atokan.

A gyak. kiképzésben a megnyugtató eredmény be is állott főképpen azért, mert a gyak. isk. növendékeinek lét-száma elég nagy volt.

Minden értekezleten az osztályfőnökök, különösen az egyes szaktanárok egyéni tapasztalataik alapján jelentést tettek az osztályuk általános szorgalmáról és magavisele-téről; felemlítették az orvoslást igénylő eseteket, melyekre a testület törekedett megkeresni és alkalmazni a javítás eszközeit.

Megállapította a testület az ajánlott és kötelező olvas-mányok jegyzékét, az egyes szaktárgyakból az egész évi írásbeli dolgozatokat.

Fontosabb leiratok :

A 45412 — 1915. sz. min. leirat a 2500 K felszer. állam-segélyre új tanszerjegyzéket és leltárt kér be.

A 24.193 — 1915. min. rendelet kirója a tanári állások után a 7%-os és az 1½%-os fennt. járulékokat.

A 43905 — 1915. sz. leirrattal kimutatást kér a v. és k. min. a tényleges katonai szolgálatra bevonult tanárokról.

Az 55.094 — 1915. sz. m. leirat a dec. 5. tartott jav. bef. képesítő ügyiratait tudomásul veszi. Új anyag. nyomtat-ványokat ír elő.

A 3568 — 1915. sz. főh. leirat a képző és gyak. isk. számadásai alól felmentvényt ad az előző évről.

A 3345—1915. sz. főh. leirattal tudomásul vétetik a máj. 31. záróértekezlet.

A 3614—1915. sz. a. a főh. a 6033 K 33 f. I. r. államségélyről a nyugtát leküldi, mely összeget a v. k. m. 60593—1915. sz. a. kiutalt.

Az 51.393—1916. sz. a. a min. Páll Fer. rend. tanári fizetését kiutalja és r. tan. kinevezéséhez hozzájárul.

Az 5690—1915. eln. sz. leirattal a besorozott tanulók javító vizsgálatáról intézkedik a miniszterium.

A 66141—1915. sz. min. rend. szerint a tanárok a közig. hatóságnak segíteni tartoznak és állomáshelyükről nem távozhathnak.

A 65.605—1915. sz. leirattal a min. 4000 K államségélyt utal ki a pénzalapnak a képzői tanárok részére.

A 3454—1915. sz. a. a főh. Pap András h. tanárnak 400 kor. tiszteletdíjat utalványoz.

A 70.000—1915. X. 6 sz. leirat a nyugdíjazási eljárásról intézkedik.

A 76.637 sz. min. leirat Miklós Géza IV. éves és a 76.638. 1915. sz. leirat Nagy Imre IV. éves okl. kiadását engedélyezi.

A 75.899—1915. min. leirat a 2500 kor. államségéllyel beszerzendő tanfelsz. jegyzék leadatik.

A 81.427—1915. sz. min. leirattal Szabó István r. tanár a VIII. fiz. oszt. III. fok. rangsoroltatik.

A 4875—1915. sz. főh. leirat szerint a tanév rendes időben megnyitandó.

A 78.207—1915. sz. min. leirat szerint a tantárgybeosztás felterjesztendő.

A 47705—1915. sz. a. a min. a tanárok állampolg. okiratát kéri.

A 92.967—1915. sz. min. leirat szerint Márkos Domokos IV. évesnek a hadiokl. kiadható.

Az 5352—1915. sz. főh. leirat a tanuló- és nyugdíjjárlékokról intézkedik.

Az 5949—1915. sz. főh. leirat szerint 400 kor. tandíj-ségély küldetik le.

A 2400—1915. státusi és 6577—1915. főh. leirat szerint Domanyáncz P. tanár nyugdíja 4200 K, és 800 K. szálláspénze kiutaltatik.

A 108019—1915. sz. min. leirat jelentést kér be a tanárok katonai szolgálatáról és az intézet működéséről.

A 2071—1915. sz. státusi leirat az ig. jelentésbe felveendő adatokról intézkedik.

A státus 2812—1915. sz. leirattal az 550 kor. tíz koronás járulék befizetését tudomásul veszi.

A 108.781. sz. min. rend. szerint a katonaság alól való felment. ügyében a min. kell fordulni.

A 6944—1915. sz. főh. leirattal a tandíj 14 kor.-ról 40 kor. emelkedik.

A 99.454—1915. sz. min. rend. az igazg. jelentés észrevételekkel tudomásul vétetik.

A 2922—1915. sz. leirattal a státus 760 K. tiszteletdíjat utal ki a hely. tanároknak.

A 6287—1915. sz. a. a főh. 2000 K. utal ki az isk. pénzalapjából a hely. tanároknak.

A 129.872—1915. sz. a. a min. 1500 K. felszer. állams. engedélyez.

133173—1915. sz. a. a min. 1500 K. felsz. államsegélyt kiutal.

A 146.808—1915. sz. a. a min. kimutatást kér a tanárok fizetéséről és katonai rangjáról.

A 130.352—1915. sz. rend. a fenntart. járulékot 1484 koronára emeli.

A 3499—1915. sz. stát. rend. a 7⁰/₀-os, az 1¹/₂ és 1¹/₈/₀-os nyugdíjárulékról intézkedik.

A 230—1916. sz. leirattal a státus 1140 koronát utal ki a h. tanároknak.

A 175—1916. sz. státusi leirat az intézet tűzbiztosításáról intézkedik.

Az 1473—1916. eln. sz. a. a min. elrendeli, hogy ápr. 15-éig a tantárgyak előadandók. Az 1897-ben szül. növ. katonai kedvezményéről intézkedik.

A 9238—1916. sz. min. leirat szerint a nyugdíj-ügyek a püsp. hiv. útján terjesztendők a miniszteriumba.

A 9729—1916. sz. min. rend. 4380 kor. háborus segély utaltat ki a tanároknak.

Az 5777—1915. sz. a. kelt honv. min. leirat 17 K. 91 fill. intézeti adományt a katonák részére tudomásul veszi.

A 31.631—1916. sz. a. Bálint Ferencnek, a 46.419—1916. sz. a. András József IV. évesnek engedély adatlk a bef. kép. vizsgákra.

A 32.404—1916. sz. a. a min. az internátus prospektusát kéri.

A 16.176—1916. sz. leirattal Zsögön Z. tanár a VIII. fiz. oszt. II. fokozatába rangsoroztatik.

A 20564—1916. sz. min. leirattal Ébner Sándor rendes tanárnak neveztetik ki, a IX. fiz. osztályba lépik elő. 300 kor. kiutalnak részére.

Az 51042—1916. sz. a. a min. a fanemesítésben kitűnt növendék nevének megjelölését kéri.

Az 52800—1916. sz. rend. a hadbavonuló tanulók biz. kiadásáról rendelkezik.

A 2583—1916. sz. főh. leirat szerint Járosy Dezső a kántori vizsgákhoz szakbiztosnak küldetik ki.

Az 55546—1916. sz. min. rend. szerint Dr. Pompery Aurél lesz a min. biztos a bef. képesítőken.

Az 53.200—1916. sz. min. r. szerint a tanév jun. 3-án véget ér.

Az 54.700—1916. sz. leirat értelmében a IV. éveseknek tanfolyam tartandó.

Az 55159—1916. sz. rend. a min. a kir. tanfelügyelőt bizza meg min. biztosi teendőikkel az évvégi vizsgálatokan.

Szám: 116—1916.

Táblázatos kimutatás

a csíksomlyói r. kath. tanítóképző-Intézetben az 1915/16. tanév végén tartandó vizsgálatoknak rendjéről.

A vizsgálat neve	Év	Hó	Nap	Jegyzet	
				vizsgál- tot tevő rende- szelő	befejező képesítő ismétli
IV. osztály írásbeli vizsgálata tartatik	1916	Május	22	1	
IV. osztálybeli osztályvizsgálat tartatik	"	"	23	1	
IV. osztálybeli osztályképesítő vizsgálat tartatik	"	"	23	1	
I. osztály osztályvizsgálata tartatik	"	"	18	20	
II. osztály osztályvizsgálata tartatik	"	"	19	13	
II. osztály képesítő vizsgálata tartatik	"	"	19	13	
III. osztály osztályvizsgálata tartatik	"	"	24	2	
III. osztály képesítő vizsgálata tartatik	"	"	24	2	
IV. osztálybeli befejező írásbeli képesítő vizsgálat tartatik	"	"	27	1	2
IV. osztálybeli befejező szóbeli képesítő vizsgálat tartatik	"	Június	5	1	2
IV. osztálybeli gyak. tanítási képesítő vizsgálat tartatik	"	"	5	1	2
I., II., III., IV. évf. hadbavonuló tan. vizsgálata, d. e. 8 óra	"	Május	20		
A IV. oszt. tanfolyam hallgatói oszt. és oszt. kép. vizsgálata	"	Június	16. 17 21. 23	16	
A befejező kép. vizsgálat	"	"	24	4	
Kántori vizsgálat	"	"			

Internátus, fegyelem.

A tanítóképző-intézetben lévő internátus napirendje és szabályai ugyanazok, mint azok az 1897-ik év értesítőjében foglaltaknak.

Az internátusban összesen 34 növendék nyert szállást. A fegyelem, néhány növendék szellemrontó viselkedésétől eltekintve, türhető volt.

Intern. havi illeték 38 korona volt, melyért szállas, teljes ellátás és világítás járt. Fűtésre 10 koronát fizettek személyenkint a növendékek.

A többi növendékek a szülői háztól jártak intézetünkbe.

Egészségügy.

A tanítóképző-intézet növendékeinek egészségi állapota az 1915—1916-iki tanévben kedvező volt. Betegségi esetek fordultak ugyan elő, de mérsékelt számban. Leggyakrabban a lélegző és emésztő szervek hurutos bántalma ismétlődött meg s néhány esetben izomcsúz és himlő is észleltetett; hevenyfertőző bántalom azonban egy esetben sem fordult elő.

A jelentkező könnyebb betegek az orvos lakásán, mások azonban az internátus helyiségeiben részesültek naponkint szükséges orvosi gyógykezelésben.

Segélyek. Jutalmak.

Az erdélyi püspök úr Öexszellenciája volt kegyes kiutalni segélyképpen 8 növendéknek személyenkint 80—80 koronát. Négynek: 120—120 koronát. 1 növendék 60 K segélyt elvesztvén, más lépett helyébe.

A Simon-féle zenei alap kamatait 12 koronát Hartwig Frigyes III. éves; a Földes József neveléstani alap kamatait 5 koronát Birta József II. éves, a Földes — Dávid alap 5 korona kamatait Csergő K. nyerte el. A Bálint és Társai alap kamatait a tőkéhez csatolták. Az Imets-alap kamatait 13 korona 50 fillért: Birta József kapta. A Földes-alap kamatait: 5 koronát Opra Lajos nyerte el.

Öexcellenciája adományából fedeztetett Xántus Elek kézim. dija 366 korona 33 fillér és 400 kor. tandíjszükséglet.

Önagyméltósága püsp. magánpénztárából ezek szerint az intézet élvezett 1886 korona 33 fillért.

Az intézet fenntartási költségei és alapjai.

A csíksomlyói róm. kath. iskolák pénz- alapjából, ebben bennfoglaltatik a 1218 K 60 f Fogarassy-féle alap kül- deménye is Gyulafehérvárról		13,646 kor. 68 fill.
Tandíj és értesítő illetékből	2,812 kor. 37 fill.	
Fogarassy-alapból	2,060 kor. — fill.	
Az erdélyi r. kath. elemi isk. alapból	2,200 kor. — fill.	
Püspöki pénztár	1,886 kor. 33 fill.	
Csikmegye évi segélye	600 kor. — fill.	
Államsegélyből 1915—1916. évre	15,700 kor. — fill.	
Haynald-alap	1,400 kor. — fill.	
Jutalmak	130 kor. 50 fill.	
Összesen	40,435 kor. 88 fill.	

Oktatást. Végzet tananyag.

A tanévet 1915. szept. 1-én nyitottuk meg és jún. 3-án zártuk be. A tanfolyam máj. 25. — jún. 25-ig tartott.

Tanítóképzőnk tanulmányi életét illetőleg szigorúan ragaszkodtunk az állami tanítóképzők tantervéhez. Főtörekvésünk volt az egyes tárgyakból a tanterv kereteit szem előtt tartva szerves tudományegységet nyújtani növendékeinknek, hogy a részletek a nagy egészbe beleillesztődve, a tudás gyakorlati értékesítése kövesse tanítványainkat az életbe.

Az órarendet, a tanulmányi előmenetelt és használatban levő tankönyvek jegyzékét a következőkben adom. A gyakorlati kiképzés, a kántorképzés az új rendeletek szerint a következő módon történt.

Gyakorlati kiképzés.

Az I. és II-ik osztály tanulói október első felében megkezdették a gyakorló-iskola látogatását. A gyakorló-iskola tanítója a tanítás kezdete előtt mindennap előírta a napi látogatót. A gyakorló-iskolai látogatás tartott október 1-től március hó végéig.

Az I-ső osztály tanulói — számszerint 19, — különböző időkben 3-3 napon át voltak a gyakorló-iskolában, egyenként 18—18 órát töltöttek ott és így összesen a 19 tanulóra 242 óra látogatási idő esik.

Az igazgató utasítása alapján megfigyelték a gyakorló-iskolai tanulókat, az iskolai élet és rend tanulmányozásával foglalkoztak. A tapasztalatokról jegyzeteket írtak, azt ellenőrizte a gyakorló-iskola tanítója.

A II-ik osztály tanulói, 13 növendék, egyenkint 4—4 napon voltak a gyakorló-iskolában és így a 13 tanulóra 310 órai látogatás esett. Az igazgató utasítása alapján a lelki-életet figyelték meg.

Ezen osztály tanulói a 10 perces szünetek alatt a gyakorló-iskolai tanulók játékát rendezték, amely alatt a legjobb alkalom kínálkozott a tanulók megfigyelésére.

A III. osztály tanulói szeptember és október hónapokban a gyakorló-iskolát látogatták heti 2 órában.

Megfigyelték a magánfoglalkozások kiadását és a fegyelmezési fokozatok alkalmazását, a III. osztály részére tantervileg előírt tananyag gyakorlati kivitelét, ezzel a módszertani elmélet gyakorlati kiegészítést nyert.

A heti egy órai tanítás kezdődött november hó 15-én és volt összesen 20 tanítás.

Az egyes osztályokban a következőkép oszlottak meg a tanítások:

I. osztályban	volt	6	tanítás.
II.	»	6	»
III.	»	3	
IV.	»	3	»
V—VI.	»	2	»

Összesen: 20 tanítás.

Ebből az egyes tantárgyakra esik:

Írás-olvasás (I. oszt.)	.	6 félóra.
Lakóhelyi ismeretek (I—II. oszt.)	4	»
Olvasmány tárgyalás	6	
Számolás	. . . 4	»

Összesen: 20 félóra.

A heti tanítási óra volt hétfőn délelőtt 8—9-ig és a bírálat szombaton 11—12-ig.

A tanításra kijelölt nap előtt 8 nappal a növendék kikapta a tanítás tárgyát; azt előkészítették Kovács András tanár és a gyakorló-iskola tanítója.

A növendék a tanítás kiadása után 3-ik napon beadta a részletesen kidolgozott tanítást a gyakorló-iskola tanítójának, aki azt átnézte és azután a módszertan tanárához került a dolgozat.

A dolgozatban esetleg előforduló hibák az osztály jelenlétében megbeszélés tárgyát képezték s azok közös megbeszélés alapján kijavítottak.

A tanítónövendék az arra kijelölt napon osztálytársai jelenlétében tanított, osztálytársai bírálati füzetekbe jegyezték, a jegyzeteket ellenőrizte a gyakorló-iskola tanítója.

A tanítás bírálata.

Először a tanítónövendék önbírálatot mondott, azután 2 vagy 3 osztálytársa bírálta a tanítást, hozzászóltak többen, amely után a tanítónövendék védte magát a terhelő bírálatokkal szemben, a gyakorló-isk. tanítója részletes bírálatot mondott a tanításról, a bírálatokról és a tanítás eredményéről véleményét közölte. Végül a tanár összegezve a bírálatok eredményét, a tanítást sikerült, vagy nem sikerültnek, mondotta.

A tanítások bírálatánál a következő módszeres szempontok érvényesültek :

I. A tanító egyénisége a fellépés-, hang-, hangulat-kiejtés-, nyelvezet- és fegyelmelésben.

II. A tárgy kezelése :

1. Helyes volt-e a céljelölés és az előkészítés ?

2. Az új anyag kellő tárgyalása és a közben-közben alkalmazható tanulságok hogyan érvényesültek ?

3. Hogyan végezte az összekapcsolásokat és a szükséges kisegítő kérdéseket helyesen alkalmazta-e ?

4. A részezésnél volt-e tekintettel az idő beosztásra ?

5. A szemléletnél érvényesült-e a tanítvány ?

6. A tanításnál nem mellőzte-e a gyengébb tanulókat ?

7. A tanalak és tanmenet ?

8. A tanítás összefoglalása ?

9. A begyakorlás és alkalmazás ?

10. A magánfoglalkozás ellenőrzése, a dolgozatok átnézése és azok javítása hogyan történt ?

A III. oszt. tanulói a tanév elejétől a tanév végéig naponként felváltva a gyakorló-iskolát látogatták, a magán-foglalkozókat ellenőrizték s az átvizsgálásnál segítségére voltak a gyakorló-iskola tanítójának.

Figyelemmel kísérik az iskolai naplók és nyomtatványok vezetését. A tanórarendet kiírják, mindenkép behatolni törekednek az iskola beléletébe s ott magukat, mint leendő tanítók otthoniassá tenni törekednek.

A IV. osztály tanulói 78 félórás tanítást tartottak a a gyakorló-iskolában, melyből egy-egy növendékre 10—12 tanítás esett.

A tanítások osztályonként való megoszlása :

I. osztályban volt	11 tanítás.
II. „ „	8 „
I—II. „ „	4 „
III. „ „	6 „
IV. „ „	7 „
V. „ „	4 „
V—VI. „ „	12 „
III—IV. „ „	10 „
III—IV—V—VI. „ „	10 „

Összesen : 78 tanítás.

Ebből az egyes tantárgyakra jutott :

Hittan	(I—VI. oszt.)	8 félóra.
Lakóhelyi ismeretek	(I—II. oszt.)	4
Írás-olvasás	(I. oszt.)	5
Olvasmánytárgyalás	(II—VI. oszt.)	5
Magyar nyelvtan	(II—VI. oszt.)	14
Számolás és mérés tan	(I.—VI. oszt.)	6
Földrajz	(III—VI. oszt.)	10
Történelem, polg. jogok és köteleességek	(V—VI. oszt.)	7
Természetr. és Természettan	(V—VI. oszt.)	4
Egészségtan	(V—VI. oszt.)	2
Gazdaságtan	(V—VI. oszt.)	3
Ének	(III—VI. oszt.)	2 „
Rajz	(I—VI. oszt.)	4 „
Kézimunka	(I—VI. oszt.)	3 „
Játék-torna	(I—VI. oszt.)	2 „

Összesen : 78 félóra.

A IV. osztály heti gyakorlati tanítása volt hétfőn 10—11-ig, szerdán 10—11-ig, csütörtökön 10—11-ig, pénteken 9—10-ig; a bírálat és előkészítés szombaton 8—9 óráig volt.

A IV. osztály tanításának bírálatain elnökölt az igazgató, mint a módszertan tanára, jelen voltak a tanárok és a gyakorló-iskola tanítója.

A bírálat ebben az osztályban is hasonló volt a III. évfolyamon követett bírálati eljáráshoz.

A tanárok közül mintatanításokat mutattak be: Szabó István, Páll Ferenc és Kovács András.

A nem magyar tannyelvű iskolákban a magyar nyelv tanításának módszerét ismertette Stoiber Ottó 4 órában, a gyakorlati módszert Xántus Elek 4 órában, a rendeleteket az igazgató adta elő.

A napi iskola látogatás a IV-ik osztályban személyenként 42 óra volt és így a tanév alatt a 6 tanuló 252 órát hospitált a gyakorló-iskotában.

Ifjusági Egyesület.

Az Ifjusági Egyesület szerveztetett 1912. évi november hónapban a 43968. sz. min. leirat értelmében.

Tagjainak száma: 36.

Igazgató: Xántus Elek a gyak. isk. tanítója.

Elnök: Bálint Lajos főesperes, Karácsony József igazgató.

Alelnök: Szabó István, Kovács András tanárok.

Egyleti atyák: Páll Ferenc, Pál Ignác, Tamás János és Domokos Elek urak.

Egyleti anyák: Wéger Jánosné, Zöld Ferencné, Szabó Istvánné és özv. Balogh Lajosné urnők.

Jegyző: Antal Lajos.

Pénztáros: Bartalis Imre.

Könyvtáros: László Árpád.

Választmányi tagok: Bencze Sándor, Botár Géza, Kacsó Géza, Szabó Lajos, Rancz Lajos és Bartalis János.

Október, november, december, január, február és március hónapban minden második vasárnap gyűlést tartottunk d. u. fél 4 órától 5 óráig.

A IV. osztály tanulói, mint az Ifjusági Egyesület tagjai kiváló buzgalmat és nagy tevékenységet fejtettek ki az ünnepélyek rendezésében s a műsorok szerepeinek betöltésében, mint többször szereplők.

Gyűléseinken hasznos tanácsokkal segítettek a tanító-képzői tanárok.

Az Ifjusági Egyesület tagjai elismerésre méltó módon törekedtek magukat művelni.

*Az ifjusági egyesület május 1-én tartott gyűlésének
tárgysorozata:*

1. »Himnusz«, énekli az ifjuság.
2. Alkalmi beszédet mond: Xántus Elek.
3. Hegedű duett. Előadják: Beke Árpád és Péter István.
4. Szaval: Antal Lajos.
5. Ének duett. Előadják: Péter István és Bakó Árpád.
6. Szaval: Szabó Lajos.
7. Játszik a tanítóképző zenekara.
8. Felolvas Molnár Béla.
9. »Szózat«, énekli az ifjuság.

Örömmel jelentem azt, hogy az Ifjusági Egyesület összejövetelein a szülők és az érdeklődők mindig nagy számmal voltak jelen, az ifjuság munkáját nagy figyelemmel kísérték.

*Xántus Elek,
ifj. egyl. igazgató.*

Írásbeli dolgozatok címe az I. évfolyamon.

1. Szent István király. (Diktálás után).
2. A farkas és a róka. (Népmese).
3. A tyúk és a farkasverem.
4. Szabadon választott mese leírása.
5. Petőfi »Füstbe ment terv« c. költeményének tartalma és alapeszméje.
6. Lehel kürtje. (Garai hasonló című költ. alapján).
7. Kerekes Izsák. (Népballada).
8. A tornázás előnyei.
9. Karácsonyi és újévi szokások a Székelyföldön.
10. A tél örömei.

11. A világháború hatása a mi családunkra.
12. Mellérendelő és alárendelő összetett mondatok.
13. Idiotizmusok és közmondások nyelvünkben.
14. A vén Márkus bűne és bűnhődése. (Arany J. A hamis tanu c. költ. alapján).
15. Levél a harctéren levő testvérhez vagy jó barátához.
16. A nagyhét jelentősége a kath. egyházban.
17. Különféle ügyiratok.

A II. évfolyam írásbeli dolgozatai a magyar nyelvből az 1915—1916-ik iskolai évben.

I. Iskolai

1. Az idei nyár.
2. V. László, Arany balladájának ism.
3. Családi kör, Arany költeményének alapján.
4. Az erdei lak.
5. Az elégia sajátosságai, Kisfaludy Károly Mohács c. költ. alapján.
6. Minő körülmények hatottak közre kedvezően Zrinyi, a költő, nevelkedésénél?
7. Alföldi tájkép, Petőfi Kis-Kunság c. költeménye alapján.

II. Házi:

1. A magyarok Mózesé.
2. Szülőföldem.
3. A kalapos király.
4. A népdal sajátosságai Petőfi dalaiban.
5. Mondja el egy népmese tartalmát s fejtse ki, miért tartja pedagógiai szempontból tárgyalásra alkalmasnak?
6. A tanító szociális feladatai.

Magyar írásbeli dolgozatok a III-ik osztályban.

Iskolai.

1. Vannak-e hasonlóságok Vergilius Aeneisében, Homeros Iliasából és Odysseiajából?
2. Az olvasás három fokozata az elemi népiskolában.
3. A kereszt jelentősége.

Házi :

1. Milyen erkölcsi tanulságokat meríthetünk az »Odysseióból?
2. Attila mint époszi és jellemi hős.
3. A magyar irodalom époszai.
4. Elmélkedés egy elesett barátom fölött.
5. A komikum megnyilatkozása, Kisfaludy K. Kérők című vigjátékában.
6. A fonomimikai és a hangutánzó olvasási és írási tanítás előnyei.

A IV. osztályban.*Házi.*

1. A hangutánzó módszer szerepe az elemi iskolai írás és olvasás tanításánál.
2. Minő hatások alatt írta Vörösmarty Zalán futása c. eposzát?

Zárthelyi.

1. A Zrinyiász főhőseinek jellemzése.
2. A beszéd- és értelemgyakorlatok célja, a tanítás módszere és eszközei.

Iskolai és főként magán, kötelezett és ajánlott olvasmányok a IV. évfolyamon az 1915—1916. tanévben.

Magyar mithológia. Kandra Kabostól.

Naiv époszunk. Arany Jánostól.

Hun-magyar mondák. Böngérfytől.

Halotti beszéd. Königsbergi töredék: Gyulafehérvári versek. Szemelvények a legendákból.

Ének Pannonia megvételéről. Szabács viadala. Emlékdal Mátyás halálára. Telegdi M.: Beszéd vizkeresztutáni 4. vasárnapra. Erdősi S. János: Új testamentum ajánlása. Balassai Menyhért árultatásából szemelvény.

Szemelvények Tinódiból.

Szilágyi és Hajmási. Részlet Argirus históriájából. — Mesék Pesti M. G.- és Heltaitól.

Szemelvények Balassa B. verseiből.

Szemelvények Pázmányból.

Részletek Geleji és Lencsi műveiből.

Részletek Zrinyi munkáiból.

A szigeti veszedelem Zrinyitól.

Szemelvények Apáczai Magyar Enciklopediájából.

Részlet a Magyar Vénus-ból, Gyöngyösi I. költészetéről, Aranytól.

Szemelvények a kurucköltésből.

Szemelvények Mikes törökországi leveleiből.

Faludi, Orczy, Ráday munkáiból szemelvények.

Szemelvények Ágis tragédiájából és a Jámor szándékból. A holdhoz. Árnyos P.-tól.

Baróthi Sz. D., Révai és Virág B. verseiből.

Részlet Dugonics Etelkájából.

Részlet a falusi nótárius budai utazásából. (Gvadányi).

Verseghi-ből és Bocsányiból szemelvények.

Fanni hagyományai. A nemzet csinosodásából részlet.

Dorottya Csokonaitól és kisebb versek.

Himfy szerelmei. Kisfaludi S. regéi közül egy.

Szemelvények, Kazinczy Pályám emlékezetéből és levelezéseiből.

Berzsenyi költeményei; különösen odái.

Kölcsey Parainesis-e. Birálat és emlékbeszéd Berzsenyiről.

Bánk bán. Katona és Bánk bánja: Gyulaitól; részlet.

Kisfaludy K.-tól. Iréne, Kérők, v. Csalódások.

Vörösmarty művei. Különösen Zalán futása. Két szomszédvár, lírai költeményei, Csongor és Tünde, Szép Ilonka stb. Életrajza Gyulaitól.

Czuczor és Garay-ból szemelvények.

Bajza munkáiból.

Jósika bárótól Abafi, Zolyomi. A csehek Magyarországon. Az utolsó Báthori. Szóval egy-két regény.

Eötvös bárótól; A falu jegyzője, Gyulai Pál, a Rajongók, Ködképek stb.

Szemelvények Teleky L. Kegyencé-ből.

Szigligetitől egy népszimnő és egy vigjáték. Például Csikós és Liliomfi.

Szemelvények a Hitel-ből.

Szemelvények a népköltési gyűjteményekből.

Petőfi költeményei. Életrajz Ferenczi Zoltántól, Tompa jelesebb költeményei: Virágregék allegóriák.

Arany költeményei. Toldi, Buda halála, balladái.

Szemelvények Tóth Kálmán-, Gyulai Pál-, Szász Károlytól.

Az ember tragédiája.

A falu rossza Tóth Edétől. Csiki G.-től szemelvény. Jókai legjelesebb regényei. Az új földes úr. A magyar nábob. Kárpáthi Zoltán, stb.

Kossuth iratai. Deák 1861-iki felirati javaslata.

Szemelvények az ifjúsági irodalomból.

Történelmi olvasmányok.

I. oszt.

Kötelező:

Hún- és magyar mondák, Böngérfitől.

Ajánlott:

Világtörténet, Varga Ottótól. Világtörténet Holzwart F. Antaltól, fordította Szabó Ferenc. Hadtörténeti közlemények. Anonymus krónikája.

II. oszt.

Kötelező:

Mikes törökországi levelei. Hitel, Világ és Stadium. Széchenyi Istvántól. A hún és magyar mondák Böngérfitől, Magyarország 1514-ben, Eötvöstől.

Ajánlott:

Egyetemes világtörténet, Schröl Ferencről. Ős-német szellem, Bolandentől. Ó-német szellem, Bolandentől. Gusztáv Adolf, Bolandentől. A humanisták iratai. A szabadságharc irodalmából. Harc a német haegemóniáért, Friedjungtól. Anonymus és Kézai krónikái.

III. oszt.

Kötelező:

Hún- és magyar mondák, Böngérfitől. A mohi csta, Pauler Gy. A tatárok pusztítása, Szalai L. Cillei és a Hunyadiak, Vörösmarty M. Magyarország 1514-ben, Eötvös J. Erdély aranykora, Jókai M.

Ajánlott:

A magyar egyház megalapítása, Horváth M. Anonymus és Kézia krónikája. A magyarok tetteiről, Szabó K. A jobbagság története, Köre L. Hunyadi J. Vaszary K. Régi magyar iskolázás, Békefi R. Mennyei parittyakövek, Jókai. Erdély és Mihály Vajda története, Szádeczky L. Mikes levelei, Pázmány és a magyar iskolaügy. Fraknoi. A magyarok tetteiről, Szabó K. fordítása. Magyarország oknyomozó története, Varga O. Erzsébetkiályné. Falk. — A szabadságharc története, Graca.

Csiksomlyó, 1916. évi április 5.

Szabó István.

Mennyiségtani iskolai és házi írásbeli feladatok tárgya és Ideje a csiksomlyói r. kath. tanítóképző intézet I—IV. évfolyamán az 1915—16. isk. évben.

A. Iskolai írásbeli tételek.

1. Tárgy: A részletes tanmenetben hónapról-hónapra előírt és a bevégzett mennyiségtani tárgykörökkel kapcsolatos algebrai, számtani és mértani feladatok, lehetőleg a gyakorlati életből merítve. Havonként mind a négy évfolyamon egy-egy dolgozat.

2. Idő: Minden hónap utolsó mennyiségtani órája.

B. Házi dolgozatok.

1. Tárgy: Az előírt sorrendben ismertetett algebrai számtani és mértani tételekkel kapcsolatos gyakorlati és értelemfejlesztő feladatok.

2. Idő: Minden alkalmas mennyiségtani óra.

Csiksomlyó, 1916. jan. hó 26-án.

Páll Ferenc.

Ajánlott olvasmányok:

a) növénytanból

Páter B. A gyógynövények termesztése.

Szutorisz: A növényvilág és az ember.

Mágócsy: A növények táplálkozása.

Hoffmann—Wagner: Magyarországos virágos növényei.

Páter Béla: A vadon termő gyógynövények gyűjtése.

b) az állattanból :

Brehm : Az állatok világa.
 Hermann O. : A madarak hasznáról és káráról.
 Hermann O. : A magyar halászat kézikönyve.
 Hermann O. : A magyarországi pókok magánrajza.
 Vángel J. : Az állatok konserválása.
 Kirándulók zsebkönyve.
 Platz B. : Az ember származása.
 A »Műveltség könyvtára«-nak »Az ember« kötete.
 A »Műveltség könyvtára«-nak »Az élők világa«
 Keller : A tenger élete.
 Curt Lampert : Az édes vizek élete.
 Mihalik : Biológiai gyakorlatok.

c) kémiából és ásványtanból

Vickelhaus : népszerű előadások a kémiai technológia köréből.

Valther : A föld és élet története.
 A »Műveltség Könyvtárának« »Föld« című kötete.
 A »Műveltség Könyvtárának« »Világegyetem« c. kötete.
 Hankó : Kémia a mindennapi életben.
 Arcibald a Villiams : A modern technika nagy alkotásai.
 Archibald Villiams : Korunk találmányai.

Dolgozatok a neveléstanból.

- III. 1. Elemi iskola részletes tantervkészítés.
- 2. Tanórarend készítés.
- IV. 1. Fenelon »Növelés« c. munkájának tartalma.
- 2. Az el. isk. tanügy állapota a XVI. században.

A II. évfolyamnak kiadott neveléstani olvasmányok jegyzéke.

- 1. Neveléstudomány. L. Á., Felméri L.
- 2. Jellem. Smiles.
- 3. Az emberi szellem képviselői.

4. A kedély hatalmáról. Kant.
5. Tanítók hibái. Hughes.
6. A gyermek-pszichológia. Pethes.
7. Nemi élet pedagógiája. Foerster.
8. Akarat nevelése: Payot.
9. A házi nevelés. Varga. Lélektan.
10. Lélektan kísérleti alapon. Dr. Kornis.
11. Lélektan szemlélhető alapon. Raaf—Vágvölgyi.
12. Gyermek rendellenes betegségei. Raaf—Vágvölgyi után.

A III. évfolyamnak kiadott neveléstani könyvek jegyzéke.

1. Tanterv és utasítás elemi isk. számára.
2. Neveléstudomány. Garamszegi. L. Á.
3. Házi nevelés 2 k. Varga.
4. Siketnéma oktatás és nevelés. Scherer Sándor.
5. Neveléstudomány. Felméri L.
6. Diadaktikai elm. és gyak. Krausz S.
7. Jellem. Smiles.
8. Az emberi hang és kiképzése.
9. A népnevelő hivatásra való szoktatás. Láng.
10. Az Árpádházból szárm. kir. jellemzése.
11. A tanítás fokozatainak elm. és gyak. Vágvölgyi B.
12. A tanítók Hibái. Hughes.
13. Gyermek-pszichológia. Pethes.
14. Értelmi, erkölcsi és testi nevelés. Spencer.
15. Fonomimikai előgyakorlatok. Krausz.
16. Tanítók tanácsadója. Petróci István.
17. Utasítás a népnevelési kir. tanfelügyelők részére.
18. A véderőről szóló törvény végrehajtására vonatkozó utasítás I. rész, 1912. XXX. tc. 82. §.
19. A tanítók fizetéséről, 1913. évi XV., XVI. tc.
20. A mennyiségtan módszere. Tanfi.
21. Gróf Zichy Nándor jellemrajza: Bonitz Ferenc.
22. A modern ped. útjain Veszely Ödön.
23. Lakóhelyi ismeretek. Dreisziger.
24. A kath. iskolák rendtartása.
25. A kath. iskolák fegy. szabályai,

A IV. évfolyamon olvasmányok :

1. A görög nevelés Cserép-féle Régiségtanból 20. old.
2. Spártai fegyelem. 30. old.
3. Tanítás és iskola. 79 old.
4. Istentisztelet. 128. old.
5. Ünnepi játékok. 135. old.
6. Nemzeti ünnepek.

Római neveléshez ugyanattól

1. Jutalmak és büntetések. 84. old.
2. A vallás jelentősége. 87. old.
3. Az istentisztelet szervezete. 91. old.
4. Apai hatalom. 110. old.
5. Nevelés és tanítás. 114. old.
1. Foerster : »A nemi élet etikája«.
2. Pestalozzi »Egy remete esti órái« és »Hogyan nev.

Gertn. gyerm.«

3. Pethes János : »Gyermek-psychológia«.
 4. Hogyan alapítja Franke iskoláit.
 5. Spencer H. »Értelmi, erkölcsi és testi nevelés«.
 6. Felméri : »A neveléstudomány kézikönyve«.
 7. Lubrich : »Neveléstörténelem«.
 8. Platz Bonifác : »Az ember eredése« és ebből a »Népek vallásai és szokásai«.
 9. Rousseau : »Emil«.
 10. Szociológia. A Synthetikus filozófiából.
 11. Dr. Finác : »A közoktatásügy története«.
 12. Apácyai Cserei ped. munkái.
 13. Fenelon : »Nőnevelés«.
 14. Comenius : »Orbis pictus« »Didaktika Magna«.
 15. Payot : »Az akarat nevelése«.
 16. Browing : »A nevelés történelme«.
 17. Gyakorlati utmutatás a fonomimikához, Szöllösytől.
 18. A modern ped. utjain, Veszely Ödöntől.
- A III. IV. évfolyamon évenként 2 dolgozat.

Karácsony József.

Olvasmányok az I. évfolyamon.

Arany János : Rege a csodaszarvasról. Keveháza. Pázmány lovag.

Petőfi : A magyar nemzet. Magyar vagyok. Nemzeti dal.
Az alföld. A téli esték. János vitéz. A Tisza.

Tompa : Az árvalányhajról. Kenyérkő. Az én lakásom
Diósgyőr.

Móra István : Kenyérszegéskor. A szüret.

Gyulai : Az igazság és a hamisság. A gonosz mostoha.

Vörösmarty : A szegény asszony könyve.

Fraknói : II. Rákóczi Ferencz intelme fiához.

Jókai : A labda.

Gárdonyi : Falusi élet. A kék pille.

Baksay Sándor : A kaszálás és az aratás.

Eötvös Károly : Az utolsó szó Istenhez.

Hanusz István : Magyar nemzeti fa.

Faludi : Szent ember.

Benedek Elek : Fiamnak. Az öregek.

Kölcsey : Parainesis.

Tóth Béla : A vargaines.

Deák Ferencz és Horváth Boldizsár 1-1 levele.

Eötvös József báró : A kis árva. Gondolatok,

Népballadák : Szilágyi és Hajmási. Kőmives Kelemen.

II. évf. kötelező olvasmányai.

Magyar.

Lírai költemények Balassi-, Faludi-, Csokonaitól.

Lírai költemények, szemelvények : Amade, Verseghy
Kazinczy.

Himfy szerelmei.

Dalok Kölcseytől, Kisfaludy K. és Vörösmartytól.

Mohács, Kisfaludy Károlytól.

Lírai dalok : Bajza, Petőfi, Eötvös és Garay.

Lírai dalok : Tompa és Aranytól.

Ódák, elégiák : Virág, Dayka, Csokonay.

Tanköltemények ; szatírák ; epigrammák.

Szemelvények a lírai leírásra.

Epikai költemények, mesék, mondák, legendák,

Históriás énekek, románcok, balladák.

Családi kör ; A vén gulyás ; A falusi kislány Pesten.

Anonymus kronikájából szemelvények.

Diák-élet Kolozsvárt a XVII. sz.-ban, Apor Pétertől.

A magyar egyház megalapítása, Horváthtól.
 A magyar nyelv rokonai, Szinnyeitől.
 A mohácsi csata, Pauler Gyulától.
 Gondolatok a könyvtárban, Vörösmartytól.
 A tatárjárás, Szalaytól.
 Az Árpádok öröksége, Sebestyén Gyulától.
 Vándor nyomdák a XVI. században.
 A tatárok pusztítása hazánkban, Szalaytól.
 Pázmány fejlődése, egyénisége és munkásságának eredménye, Franknóitól.
 Hunyadi János, Vaszary Kolostól.
 Neveltetésem, Bethlen Miklós gróftól.
 Metamorphosis Transsylvaniae, Aportól.
 Pázmány Péter és a magyar iskolaügy, Franknóitól.
 Zrinyi M., a költő, neveltetése, Salamon J.
 Régi magyar iskolázás, Békefitől.
 Aquincum és amphiteatrum romjai, Ruzsinszky B.
 A mennyei paritakövek, Jókaitól.
 A talált gyermek, Vas Gerebentől.
 A föld, Andor Józseftől.
 A Szent-Anna tava és környéke, Hankó Vilmostól.
 Alkonyat a lápon, Bársonytól.
 Lóvásár, Tömörkény Istvántól.
 A magyar halászszer, Hermanntól.
 Az új erdészsegéd, Bársony I.-től.
 Mikes levelei.
 Kazinczy levele Berzsenyihez.
 A tanító szociális feladatai, Majláth József gróftól.

Ajánlott olvasmányok.

Nagy idők, nagy emberek, Vas Gerebentől.
 Magyarország 1514-ben, Eötvöstől.
 Az utolsó Báthori, Jósikától.
 Abafi, Jósikától.
 A két Barcsai, Jósikától.
 A csehek Magyarországon, Jósikától.
 Az új földesúr, Jókaitól.
 Egy az Isten, Jókaitól.
 A szegény gazdagok, Jókaitól.

A jövő század regénye, Jókaitól.
 Fekete gyémántok, Jókaitól.
 Régi jó táblabírák, Jókaitól.
 Török világ Magyarországon, Jókaitól.
 Csataképek, Jókaitól,
 Erdély aranykora, Jókaitól.

III. évf. kötelező olvasmányai.

A görögök naiv éposza.
 Kalevala.
 Hún- és magyar mondák, Böngérfitől.
 Vergilius Aeneise.
 Szigeti veszedelem, Zrinyitől.
 Zalán futása, Vörösmartytól.
 Buda halála : |
 Toldi-trilógia : | Arany
 Cserhalom. Erdélyi Jánosnak értekezése.
 A két szomszédvár.
 Dorottya.
 Balasa Menyhér árultatása.
 Dugovics A. Bátori Máriája.
 Iréne |
 Kérők | Kisfaludy K.
 Csalódások |
 Csongor és Tünde, Vörösmartytól.
 Bánk bán, Katonától.
 Falu rossza, Szigligetitől.
 Az ember tragédiája.
 Ocskay Brigaderos.
 A mennyei parittyakövek. Jókaitól.
 A néhai bárány, Mikszáth K.-tól.
 A falu jegyzője, Eötvöstől.
 Szemelvények Jósika regényeiből.
 A köszívű ember fiai.
 Zord idők.
 Az új földesúr.
 A jó palócok, Mikszáthtól.
 Hún mondák : |
 Magyar mondák : | Böngérfitől.

Anonymus krónikája.

A mohi csata, Pauler Gyulától.

A tatárok pusztítása hazánkban, Szalaytól.

Hitel, Világ, Stadium.

Deák 1861-iki felirati javaslata, Mint kell Isten igéjét gyümölcsösen hallgatni? A házi nevelésről. Kölcsey beszéde a magyar nyelv ügyében. Kossuth beszéde a haderő megajánlása ügyében. Emlékbeszéd Vörösmartyról, Eötvöstől. Emlékbeszéd Eötvösről, Gyulaitól. A szülők példája a nevelésben, Szvornyéritől. A kereszt jelentősége, Prohászktól. Szociális nevelés, Giesszweintől. Saját akaratunk, Geöcze Saroltától. Gyümölcstermelés, Ember Jánostól. Arany »Toldi-trilógiája«, Riedl Frigyesztől.

Ajánlott olvasmányok :

1. A Karthauzi, Eötvöstől.
 2. XIX. század uralkodó eszméjének befolyása az álladalomra, Eötvöstől.
 3. Éljen az egyenlőség, Eötvöstől.
 4. Korteskedés ellenszerei, Kemény Zsigmondtól.
 5. A forradalom után, Kemény Zsigmondtól.
 6. Még egy szó a forradalom után, Kemény Zs.-tól.
 7. Gyulai Pál, Kemény Zsigmondtól.
 8. A rajongók, Kemény Zsigmondtól.
 9. Ködképek, Kemény Zsigmondtól.
 10. A szív örvényei, Kemény Zsigmondtól.
 11. Petőfi kisebb elbeszélő költeményei.
 12. Petőfitől. Az apostol.
 13. Horváth, Szalay és Salamon történelmi munkái.
- Csiksomlyó, 1916. évi április hó 5-én.

Szabó István.

Kántorképzés.

A II-ik, III-ik és IV-ik évesek a feltüntetett órákon kívül heti egy órában gyakorolták a műéneklést, különösen gondot fordítva az egyházi műénekekre. Az énekkar végezte a tanév alatt előforduló egyházi szertartásokat. A közös éneklésnél gond fordított a helyes korális-éneklésre egy-

formán, így az énekkar mindig elősegítette a kántorképzést, melynek tananyaga és tanmenete a következő:

Az I-ső évfolyam növendékei a zeneelméletből szerzett fokozatos ismeretek kapcsán elemezték a népdénekeket s hangterjedelmükhöz alkalmazkodva azokat énekelték is.

A II. évfolyam a nép-ének fokozatos további fejlesztése mellett részt vett az egyházi műénekek gyakorlásában. Tanulta a temetési szertartást, a »Veni Sancte«-t, a »Tantum ergo«-t és a vesperás psalmusait. A tanult énekek egyszerűbb alakjait az orgonán is gyakorolta úgy, hogy a jobb növendékek képesek voltak a csendes szent-miséen segédkezni.

A III-ik évfolyam növendékei közül kiválasztattak azok, kiknek a kántorságra elegendő hangjuk és hajlamuk volt s ezek tanulták részint a IV-ed éves kántorjelöltekkel együtt; részint pedig külön a gyertyaszenteléshez szükségelt: »Lumen ad revelationem«. — »Exurge«; a hamvazáshoz: »Exaudi nos«; — »Immutemur«; virágvasárnapra: »Hosanna«; — »Collegerunt«; — »Sanctus«; »Pueri«; — »Gloria laus«; nagycsütörtökre: »Pange lingua«; nagypéntekre: »Domine, audivi«; — »Eripe me«; — nagyszombatra: a proféciák éneklés módját; »Cantemus Domino«, — »Vinea facta est«; — »Attende coelum«; — »Sicut cervus«; — mindenszentek litániáját latinul; az ünnepélyes korális szent-misé, a »Requiem«-et, a »Te Deum«-ot, az »Asperges me«-t, a »Vidi aquam«-ot és a vesperás antifoniát s himnuszait.

Ezzel kapcsolatosan gyakorolták az orgonán a responsoriumokat, a requiemet, a korális szentmisét és a vesperás psalmusait.

A IV-ik évfolyam kántorjelöltjei a tanultak kibővítésére énekelték: a nagyheti délutáni officiumokhoz szükséges segédkezést, a nagyszombati szentmisét, a feltámadás énekeit: »Exurge«, — »Domine probasti me«, — »Resurrexi« a vetések megáldásának responsoriumait: »Verbum caro« — »Ite in orbem«, — »Felix namque«, — »Inter natos«; a keresztyájó körmenetek könyörgéseiből 14-et; a bérmlás szertartását és az Úrnapi himnuszokat.

Egyidejűleg tanulták az összes szükséges orgonakiséreteket, a szorgalmi időben esett ünnepek szertartásait önál-

lóan végezték: útbaigazítást nyertek az elemi iskolai énektanításra, gyakorolták több hírneves egyházi zeneíró kiválóbb művét s ezeket alkalmasszerűleg a szentmise váltakozó részein be is mutatták. Énektanítás módszerét is tanulták.

A felsorolt anyag az általános tantervben előírt tananyag közé szorítottatott s a kiszabott órákban foglalkoztak vele.

Az intézeti kert, méhészet.

Az intézetnek 1/2 hold területű gazdasági kertje van.

A gazd. ismételő iskolai kert egyszersmind botanikus kert is.

Méhészetünk kedvező állapotban van. Tíz évvel ezelőtt épült fel az új méhes 300 korona költséggel. Van 5 drb. 3-as Dzierson rendszerű kaptár; 6 drb Bodor-féle burkolt kaptár; 1 drb. paraszt köpű; összesen 12. Van 5 kiváló méhes család és teljes új felszerelés.

Intézeti méhész: Xántus Elek.

A használatban levő tankönyvek jegyzéke.

I. ÉVFOLYAMON.

1. Hittan. Dr. Aubermann M.
2. Test- és egészségtan. Erdődi – Guzsvenitz.
3. Magyar nyelv. Bartha J. dr.
Olvasóköny. Stilisztika Bartha I. dr. és Prónai A.
4. Schusztér. Német nyelvtan.
Egyetemes történelem. Bilinszky dr.
5. Mennyiségtan. Tanfi Iván I. r.
6. Földrajz. Lévy E. dr.
7. Természetrájz. I. Miklós—Moczár.
8. Hegedű. Zoltai Máttyás I. r.
9. Szépirás.
10. Torna. Markó Lajos.
11. »Sursum Corda«. Kersch F.
12. Énekiskola. Sztankó B. I. r.
13. Zongoraiskola. Zoltai M. I. r.

II. ÉVFOLYAM.

1. Erkölcstan. Dr. Aubermann M.
2. Lélektan, logika. Erdődi—Guzsvenitz.
3. Poetika, Retorika. Bartha I. dr. és Prónai A.
4. Schuster. Német nyelvtan.
5. Egyetemes történelem. Bilinszky dr.
6. Mennyiségtan. Tanfi II. r.
7. Természetrájz. II. Miklós—Moczár.
8. Földrajz. Jakab Ferenc.

9. Hegedű. Zoltay M. I. r.
10. Összhangzattan. Meich.
11. Énekiskola. Sztankó A. II. r.
12. Szépirás. Nagy Sándor.
13. Torna. Markó Lajos.
14. Báthori L. Orgona-iskola. (s. k.)
15. »Sursum Corda«. Kersch F.

III. ÉVFOLYAM.

1. Egyháztörténelem. Aubermann M. dr.
2. Neveléstan. Erdődi János—Guzsvenitz.
Szervezetan. Guzsvenitz.
3. Módszertan. Dreisziger F.
4. Retorika. Barta—Prónai.
5. Német. Schuster.
6. Mennyiségtan. Tanfi Iván III.
7. Történelem. Ujházi L.
8. Földrajz. Jakab Ferenc.
9. Természetrájk. Dr. Koch F. és dr. Kovács János.
10. Természettan. Bóbita E. és Kiss Á. J.
11. Báthori. Org. gyak.
12. Hegedű szemelvények különféle szerzőktől.
13. Kántorkönyv. Kersch F.
14. »Sursum Corda«. Kersch F.
15. Temetési szertartások.
16. Hegedűisk. Zoltai M. II. r.
17. Énekiskola. Sztankó B. III. r.

IV. ÉVFOLYAM.

1. Hitoktatástan. Siposs A. Félix.
2. Neveléstört. Erdődi János—Guzsvenitz.
3. Módszertan. Dreisziger.
4. Magyar. Bartha J. dr.
5. Német. Schuster.
6. Mennyiségtan. Tanfi Iván III. r.
7. Természettan. Bóbita E. és Kis E. József.
8. Alkotmánytan. Maxintsák Gy. dr.

9. Gazdaságtan. Kiss Kálmán Mezei Gazd. és Kert.
10. Egyh. szertartástan. Cecilia egyesület kiadása.
11. »Orgona. Báthori L. »Preludiumok« (s. k.)
12. Hegedű. Különféle tanulmányok.
Hegedű-iskola. Zoltay M. II. r.
13. Összhangzattan. Kersch F.
14. »Sursum Corda«. Kersch F.
15. Kántorkönyv. Kersch F.
16. Ordinarium Missae. Editio Vaticana. Styria (sk.)
17. Officium Nativitatis D. N. Chr. (sk.)
18. Officium Majoris Hebdomadae (sk.)
19. Kyriale. Vatikáni kiadás.

A tanítóképző órarendje.

Nap	Ora	I. OSZTÁLY	II. OSZTÁLY	III. OSZTÁLY	IV. OSZTÁLY
Hétfő	8—9	Történelem—Szabó	Számтан—Páll	Tanítás—Kovács, Xántus	Magyar—Stoiber
	9—10	Testtan—Szabó	Hittan—Kovács	Kémia—Páll	Neveléstan—Karácsony
	10—11	Magyar—Kovács	Zene—Petres	Fizika—Páll	Tanítás—Karácsony, Xántus
	11—12	Számтан—Páll	Természetráaj—Xántus	Zene—Petres	Zene—Petres
	2—3	Német—Stoiber	Rajz—Petres	Rajz—Petres	
	3—4	Kézimunka—Xántus	Magyar—Stoiber		Kézimunka—Xántus
Kedd	4—5			Torna—Szabó	Torna—Szabó
	8—9	Hittan—Kovács	Lélektan—Karácsony	Földrajz—Szabó	Számтан—Páll
	9—10	Természetráaj—Petres	Történelem—Szabó	Nevelés—Karácsony	Fizika—Páll
	10—11	Számтан—Páll	Zene—Petres	Hittan—Kovács	Alkotmánytan—Szabó
	11—12	Földrajz—Páll	Természetráaj—Xántus	Zene—Petres	Zene—Petres
	2—3	Gazdaságtan—Xántus	Gazdaságtan—Xántus	Magyar—Stoiber	Magyar—Stoiber
Szerda	3—4	Torna—Szabó	Torna—Szabó	Német—Stoiber	Német—Stoiber
	4—5	Kézimunka—Xántus			Kézimunka—Xántus
	8—9	Számтан—Páll	Lélektan—Karácsony	Hittan—Kovács	Alkotmánytan—Szabó
	9—10	Magyar—Kovács	Földrajz—Szabó	Nevelés—Karácsony	Számтан—Páll
	10—11	Hittan—Kovács	Zene—Petres	Kémia—Páll	Tanítás—Karácsony, Xántus
	11—12	Természetráaj—Petres	Számтан—Páll		Hittan—Kovács
Csütörtök	2—3		Rajz—Petres	Rajz—Petres	Magyar—Stoiber
	3—4	Zene—Petres	Magyar—Stoiber	Torna—Szabó	Torna—Szabó
	4—5		Német—Stoiber	Gazdaságtan—Xántus	Gazdaságtan—Xántus
	8—9	Zene—Petres	Lélektan—Karácsony	Földrajz—Szabó	Fizika—Páll
	9—10	Testtan—Szabó	Hittan—Kovács	Nevelés—Karácsony	Számтан—Páll
	10—11	Természetráaj—Petres	Földrajz—Szabó	Fizika—Páll	Tanítás—Karácsony, Xántus
Péntek	11—12	Rajz—Petres		Számтан—Páll	
	2—3	Szépíráás—Stoiber	Szépíráás—Stoiber	Zene—Petres	Zene—Petres
	3—4	Gazdaságtan—Xántus	Gazdaságtan—Xántus	Magyar—Stoiber	Egészségtan—Kolonics
	4—5	Német—Stoiber	Kézimunka—Xántus	Kézimunka—Xántus	
	8—9	Számтан—Páll	Természetráaj—Xántus	Történelem—Szabó	Neveléstan—Karácsony
	9—10	Magyar—Kovács	Történelem—Szabó	Kémia—Páll	Tanítás—Karácsony, Xántus
Szombat	10—11	Zene—Petres	Zene—Petres	Zene—Petres	Zene—Petres
	11—12		Rajz—Petres		Fizika—Páll
	2—3	Rajz—Petres	Magyar—Stoiber		Rajz—Petres
	3—4	Történelem—Szabó	Kézimunka—Xántus	Kézimunka—Xántus	Magyar—Stoiber
	4—5	Torna—Szabó	Torna—Szabó	Német—Stoiber	Német—Stoiber
	8—9	Magyar—Kovács	Számтан—Páll	Történelem—Szabó	Bírálat—K., X.
Vasárnap	9—10	Zene—Petres	Történelem—Szabó	Számтан—Páll	Hittan—Kovács
	10—11	Történelem—Szabó	Zene—Petres	Kémia—Páll	Gyak. isk. t.—Xántus
	11—12	Földrajz—Páll		Gazdaságtan—Xántus	Gazdaságtan—Xántus
	2—3	Rajz—Petres		Magyar—Stoiber	Rajz—Petres
	3—4		Magyar—Stoiber		
	4—5		Német—Stoiber		

Vasárnap

Délelőtt szentmise. — Délután vespernye

JEGYZET: Amiazt, hogy Stoiber Ottó, Xántus Elek, dr. Kolonics Dénes, Szabó István tanárok csak ezen időhöz kötött órákban taníthattak, megfelelőbb órarend elkészíthető nem volt.

A tanári könyvtár gyarapodása.

Diplomáciai okmányok, Dr. Német Alfréd-től.

Numizmatikai közlöny, Dr. Gohl Ödöntől.

Magyar gyógypedagógia, Fürj Páltól.

Magyarország közoktatásügye, vallás- és közoktatásügyi miniszter.

Apológiai vitatkozások az igazság körül, Platz-Bonifác dr.

XII. Benedek pápa, Vaal Antaltól.

A madarak és fák napjáról évi jelentés, Fodor Árpádtól.

A szaporodás 8 kötet. Összesen: 380 kötet van.

Xántus Elek,
könyvtáros.

Ifjúsági könyvtár szaporodása.

Az ifjúsági könyvtár ajándékozás és vétel útján a következő művekkel szaporodott:

Buda halála 2 darab. Toldi, Toldi szerelme, Toldi estéje Arany Jánostól. Cserhalom, Zalán futása, Csongor és Tünde, Vörösmarty Mihálytól. Dorottya, Csonkai Vitéz Mihálytól. Magyar Figyelő, gróf Tisza Istvántól. Magyar zenetudomány, Major J. Gyulától. A tenger, dr. Szabó László és Gonda Bélától. Jelentés a magyar királyi technológiai iparmuzeum 1905. évi működéséről, Hegedüs Károlytól. Tatárjárás, Ackermann Károly-

tól. A piros pálca, Rózsa Károlytól. Háborus versek könyve, Szabolcska Mihálytól. Tanácsadó, Szeresd a földet, Vetés Lászlótól. Torda és környéke, Pap Domokostól. A jó modor, Sz. Nogál Jankától. Numizmatikai közlöny, dr. Gohl Ödöntől. A toll hese, Werner Edétől. Jasra gyöngyök (3 kötet), A spanyol nyakék (3 kötet), Családi hasonlatosság (3 kötet). Asszony-e vagy leány? (3 kötet), Barrington Diána (3 kötet), Croker M. Bétától.

Szaporodás 37 drb. Összesen van 755 drb. könyv.

Ifjúsági Önképzőkör.

Az Önképzőkör a jelen tanévben első gyűlését 1915. évi december hó 7-én tartotta. A tagok száma 42 volt.

A kör az idén 4 rendes, 3 tisztségviselői, 3 rendkívüli gyűlést tartott. Március 15-én a 48-as események emlékére díszgyűlést tartott.

A kör ügyeit a tisztségviselői kar vezette, mely a következőleg alakult meg. Elnök: Hartwig E. Fr. III. é. növ. Titkár: Péter István III. é. növ. Főjegyző: Csergő Károly II. é. növ. Pénztáros: Trohán Béla III. é. növ. Könyvtáros: Kelemen A. II. é. növ. Segédkönyvtáros: Lakatos Imre II. é. növ. A bíráló bizottság elnöke: Beke Árpád III. é. növ. A tagok: Trohán B., Péter István III. é. növ., Birta József, Csergő K., Simon László II. éves növendékek. Énekvezető: Beke Árpád III. é. növ. Zenevezető: Péter István III. é. növ. Segédjegyzők: Opra Lajos és Szász Béla II. é. növendékek.

Az ifjúsági Önképzőkör a jelen tanévben is széleskörű és jelentékeny munkásságot fejtett ki úgy szóbelileg, mint írásbelileg. Szóbelileg: szavalatok, szónoki beszédek, szabadelőadások által; írásbelileg: rendes önképzőköri dolgozatok előkészítése által.

Az önképzőköri zenekar — az énekkar tagjaival együtt — zene és éneklés, valamint az egyes növendékek ének- és zeneszólók, duettek, harmónium és zongoradarabok szabatos eljátszása által tette élvezetessé az egyesület gyűlését.

A szaválásban kitűntek: Antal Lajos IV. é. növ., Beke Á. és Trohán B. III. éves növendékek.

Szónoki beszéd előadásában kitűntek: Hartwig E. Fr. III. éves növ.

Ének- és zeneszereplésben kitűntek: Beke Á. és Péter István III. é. növendékek és Bakó Árpád II. é. növ.

Beérkezett összesen 72 dolgozat. Ezek közül próza 40, vers 32.

Kiválóbb munkák : Hartwig E. Fr.-től : »Varsó bevétele«, vers. Xántus Ernőtől : »A hit« és »A szájhős«, versek. György Adolftól : »Husvétii üzenet«, vers.

A kör vagyona : Az ifjusági könyvtár, az önképzőköri zenei hangszerek. A kör pénzbeli vagyona 13 kor. 69 fill.

Az egyesület az idén a következő lapokat járatta : Uj idők, Alkotmány, Népinevelő és a Néptanítók Lapját, ingyen küldték a Csiki Lapokat, Egyházi Zeneközlönyt.

Az első rendes gyűlés tárgysorozata a következő :

1. Himnusz. Énekli az énekkar.
2. Elnöki megnyitó.
3. Egy gondolat bánt engemet, szavalja Trohán B.

III. é. növ.

4. Felolvasást tart: Tompos S. II. é. növ.
5. Felolvasást tart: Lörincz L. III. é. növ.
6. Szaval: Simon László II. é. növ. a Könyörület-et.
7. A kör ügyei.
8. Szabadelőadást tartja Opra L. II. é. növ.
9. Hegedű szóló: Domokos Péter I. é. növ. adja elő.
10. Szavalja »A vándor madárt« Simonfy A. I. é. növ.

Az intézet tanári testülete és ifjusága március 15-én a 48-as események emlékére diszgyűlést tartott a következő műsorral.

1. Himnusz, énekli az ifj. önk. énekkara.
2. Ünnepi beszédet mond: Hartwig E. Fr. III. é. növ.
3. Talpra magyar, énekli az énekkar.
4. Hegedű duett. Előadják: Beke Á. és Péter István

III. éves növendékek.

5. Alkalmi quartett, előadják: Péter I., Trohán B. III. éves növendékek, Bakó Á. II. é. növ., Domokos P. I. é. növ.
7. »Ballet« Glucktól, előadja a zenekar.
8. »Csak egy éjszakára«, Trohán B. III. é. növ. szavalja.
9. Zongora négykezes: Hartwig E. Fr. III. é. növ. és Kelemen A. II. é. növ. tartják.

10. »Az anya búcsú csókja«, szavalja Antal L. IV. é. növ.
11. Szerepel az énekkar.

12. Rákóczi induló. Zongorán játssza Petres Lajos h. zenetanár.

Gyakorló-iskolai tanulók.

	N É V	Magaviselet	Szorgalom	Előmenetel
I. osztály.				
1	Hadnagy Sándor	dicséretes	változó	jó
	Bálint Domokos	dicséretes	változó	jó
	Makai Imre	dicséretes	változó	jó
	Timár József	dicséretes	dicséretes	jeles
5	Váncsa Sándor	dicséretes	változó	jó
II. osztály.				
1	Csiszér István	dicséretes	dicséretes	jeles
	Hadnagy Sándor	dicséretes	dicséretes	jeles
	Kedves Károly	dicséretes	dicséretes	jeles
4	Koródi József	Tanévközben kimaradt		
III. osztály.				
1	Györgyicze János	dicséretes	dicséretes	jeles
	Jakab János	dicséretes	változó	jó
	Kedves Ferenc	dicséretes	változó	jó
	Márkos Erzsébet	dicséretes	változó	jó
	Orbán Zoltán	dicséretes	dicséretes	jeles
6	Petres Anna	jó	változó	jó
IV. osztály.				
1	Ferencz Mária	dicséretes	változó	jó
	Orbán Jolán	dicséretes	változó	jeles
	Péter Árpád	dicséretes	dicséretes	kitűnő
4	Péter Róza	dicséretes	változó	jeles

	N É V	Magaviselet	Szorgalom	Előmenetel
<i>V. osztály.</i>				
1	Ozsváth Pál	dicséretes	változó	jó
	Petres Vilma	dicséretes	változó	jó
	Rancz János	dicséretes	változó	elégseges
4	Péter Katalin	dicséretes	dicséretes	kitűnő
<i>VI. osztály.</i>				
1	Biró András	dicséretes	változó	elégseges
	Domokos Ödön	dicséretes	változó	jó
3	Váncsa András	jó	változó	elégseges

Gyakorló-iskolai tanulók statisztikai adatai.

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
	o s z t á l y						
<i>1. Létszámra nézve.</i>							
Beiratkozott az évelején	5	4	6	4	4	3	26
Kimaradt	—	—	—	—	—	—	—
Meghalt	—	—	—	—	—	—	—
Vizsgálatot tett az év végén	5	4	6	4	4	3	26
<i>II. Korra nézve.</i>							
1902-ben született	—	—	—	—	—	1	1
1903-ban született	—	—	—	—	—	—	—
1904-ben született	—	—	—	—	1	2	3
1905-ben született	—	—	1	2	1	—	4
1906-ban született	—	—	2	2	2	—	6
1907-ben született	—	1	3	—	—	—	4
1908-ban született	—	1	—	—	—	—	1
1909-ben született	3	2	—	—	—	—	5
1910-ben született	2	—	—	—	—	—	2
Összesen	5	4	6	4	4	3	26
<i>III. Vallásra nézve.</i>							
R. katolikus	5	4	6	4	4	3	26
Összesen	5	4	6	4	4	3	26
<i>IV. Anyanyelvre nézve.</i>							
Magyar	5	4	6	4	4	3	26
Összesen	5	4	6	4	4	3	26
<i>V. Illetőségre nézve.</i>							
Várdotfalvi	4	2	6	4	4	3	23
Más községbeli	1	2	—	—	—	—	3
Összesen	5	4	6	4	4	4	26

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Összesen
	o s z t á l y						
VI. A szülők polgári állására nézve.							
Iparos, kereskedő .	3	1	1	2	1	1	9
Más értelmiség .	—	—	1	—	1	—	2
Földmivelő	2	3	4	2	2	2	15
Összesen	5	4	6	4	4	3	26
VII. Viseletre nézve.							
Dicséretes .	4	4	4	4	4	1	21
Jó	1	—	2	—	—	2	5
Tűrhető	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	5	4	6	4	4	3	26
VIII. Előmenetelre nézve.							
Kitünő .	—	1	1	1	1	—	4
Jeles .	1	2	2	2	3	—	10
Jó .	2	1	1	1	—	2	7
Elégséges .	2	—	2	—	—	1	5
Elégtelen	—	—	—	—	—	—	—
Összesen	5	4	6	4	4	3	26
IX. Beszéd szerint:							
Tisztán beszélt .	4	4	6	4	4	2	24
Dadogó	—	—	—	—	—	—	—
Selypítő	1	—	—	—	—	1	2
Összesen	5	4	6	4	4	3	26

**A gyakorló-iskolában és gazdasági ismétlő fiu-iskolában
használt tankönyvek.**

Darabszám	A tankönyv címe	A szerző neve	Ara darab- bontint	Összes ár
			K f	K f
8	Elemi Katekizmus	Szent István Társulat	— 40	3 20
24	Kis Katekizmus	»	— 56	13 44
12	Biblia . . .	Róder	— 42	5 04
8	Biblia középkorú gyerme- kek számára	»	— 56	4 48
3	Szertartástan	Dr. Dankovits Ágoston	— 36	1 08
7	V-ik olvasó, az V—VI-ik osztály számára	Mócsy—Petro- vác és Valter után átdolg. Bárány	1 60	11 20
5	IV. Olvasó	»	— 88	4 40
6	III. Olvasó	»	— 60	8 60
10	II. Olvasó	Dreiszigler Fe- renc	— 52	5 20
6	Új Ábéce	Nagy László és Urhegyi Ala- jos	— 50	3 —
7	Történelem az V—VI. osz- tály számára . . .	Benedek Elek	— 90	6 30
6	Földrajz a IV. oszt. szá- mára . . .	Györfly János	— 48	2 88
7	Földrajz az V—VI. oszt. számára . . .	»	— 64	4 48
7	Alkotmánytan . . .	Hámori Márton	— 20	1 40
7	Számtan a III. oszt. szá- mára . . .	Dr. Beke Manó	— 40	2 80
6	Számtan a IV. oszt. szá- mára . . .	»	— 42	2 52
7	Számtan az V—VI. osztály mára . . .	»	— 60	4 20
7	Gazdaságtan	Smarel Ferenc	— 40	2 80
Átvitel				

Darabszám	A tankönyv címe	A szerző neve	Ára darabonként		Összes ár	
			K	f	K	f
	Áthozat . . .					
7	Magyar nyelvkönyv az V. és VI. oszt. számára	Kozma, Somo- gyi, Szöllősi és Ember Já- nos	—	96	6	72
7	Természetrajz az V. és VI. számára	Dr. Koch és Váangel.	—	40	2	80
7	Természettan az V—VI. o. számára	Györffy	—	20	1	40
10	Olvasókönyv a gazdasági és általános ismétlő-iskolák használatára	Dreisziger F., Számord J., Szokoly J. és Róvó Lajos	1	20	12	—
	Összesen				104	94

A tanulók részére az összes tankönyveket és tanszereket az iskola pénztára adta.

A gyakorló-iskolában és gazdasági ismétlő-iskolában a tanítás az új tanterv szerint folyt.

A »Csató-féle alapítvány« kamatából 90 korona osztott ki a gyak. isk. tanulók között jutalmul.

Taneszközök kimutatása.

1 drb. Magyarország fali térképe. 1 drb. Európa fali térképe. 1 drb. Afrika fali térképe. 1 drb. Ázsia fali térképe. 1 drb. Palesztina fali térképe. 1 drb. Csikmegye fali térképe. Fali olvasóablák: Cukrásztól 5 drb. Számológép 2 drb. 1 Orosz- és 1 drb. Ében-féle. Bibliai szemléltetőkép 60 drb. Természetrajzi ábrák 40 drb. Kitömött állatok 5 drb. A légy fejlődése borszeszben 1 drb. A cserebogár fejlődése borszeszben 1 drb. A kecskebéka fejlődése borszeszben 1 drb. Ásvány gyűjtemény 50 drb. Természettani szemléltető eszközök 24 drb. Tojás gyűjtemény 1 drb. Mérték szemléltető 7 drb. Történelmi szemléltető képek 21 drb. Beszéd- és értelemgyakorlati szemléltető tárgy 12 drb. Beszéd- és értelemgyakorlati szemléltető kép 12 drb. Földgömb 1 drb. A nap és csillagok járása 1 drb. A csillagos ég 1 drb. Mérges és ehető gombák gyűjteménye 9—9 drb.

Gazdasági ismétlő-iskola.

N É V		Magaviselet	Szorgalom	Előmenetel
I. osztály.				
1	Ambrus Lajos	dicséretes	változó	elégséges
	Bartalis Ignác	dicséretes	változó	elégséges
	Kovács Elek	Évközben kimaradt		
	Kedves Péter	dicséretes	változó	jó
5	Orbán Imre	Évközben kimaradt		
II. osztály.				
1	Burján Ferenc	jó	változó	jó
	Satamon Imre	dicséretes	változó	elégséges
3	Klencsár Gyula	Évközben kimaradt		
III. osztály.				
1	Kristó Lajos	jó	változó	elégséges
	Péter Ferenc	Évközben kimaradt		
	Sándor József	Évközben kimaradt		
	Korodi Mihály	Évközben kimaradt		
5	Tatár János	Évközben kimaradt		

Gazdasági ismétlő-iskolai tanulók statisztikai adatai.

	I.	II.	III.	Összesen
	o s z t á l y			
1. Létezámmra nézve.				
Beiratkozott az év elején	5	3	5	13
Kimaradt	2	1	4	7
Vizsgálatot tett az év végén	3	2	1	6
2. Korra nézve.				
1900-ban született	—	—	1	1
1901-ben született	—	1	—	1
1902-ben született	—	2	2	4
1903-ban született	1	—	2	3
1904-ben született	4	—	—	4
Összesen	5	3	5	13
3. Vallásra nézve.				
R. katolikus	5	3	5	13
Összesen	5	3	5	13
4. Anyanyelvre nézve.				
Magyar	5	3	5	13
Összesen	5	3	5	13
5. Illetőségre nézve.				
Várdotfalvi	5	3	4	12
Más községbeli	—	—	1	1
Összesen	5	3	5	13
6. A szülők polgári állására nézve.				
Földmivelő	5	3	4	12
Iparos	—	—	1	1
Összesen	5	3	4	13

	I.	II.	III.	Összesen
	o s z t á l y			
7. Viseletre nézve.				
Dicséretes	3	1	—	4
Jó . . .	—	1	—	1
Tűrhető . . .	—	—	1	1
Összesen	3	2	1	6
8. Szorgalomra nézve.				
Dicséretes	—	—	—	—
Változó	3	2	1	6
Hanyag . . .	—	—	—	—
Összesen	3	2	1	6
9. Előmenetelre nézve.				
Kitűnő	—	—	—	—
Jeles	—	—	—	—
Jó . . .	1	1	—	2
Elégséges	2	1	1	4
Elégtelen . . .	—	—	—	—
Összesen	3	2	1	6
10. Beszéd szerint.				
Tisztán beszélt .	3	2	1	6
Dadogó	—	—	—	—
Selypítő . . .	—	—	—	—
Összesen	3	2	1	6

Vallási és erkölcsi állapot.

Intézetünk nagy gondot fordított a tanuló ifjúság vallási és erkölcsi életének ápolására is. Minden alkalmat felhasználtunk, hogy ifjainkból meggyőződéses kath. tanítókat neveljünk.

A tavaszi és őszi hónapokban naponta testületileg a kegytemplomban, télen pedig a bennlakó ifjúság az intézet kápolnájában szent misét halgatott. Minden vasárnap és ünnepeken a szent misét megelőzőleg a vallástanár exhortációján vettek részt.

Az internátusban lakók úgy októberben, mint májusban áhitattal végezték el a Mária ájtatosságot.

A tanév ideje alatt előforduló egyházi szertartásokon: buzászentelésen, Keresztjáró napokon stb. az ifjúság testületileg jelent meg és a növendékek a kántori teendők végzésében segédkeztek, hogy az iskolában tanult elméletet a gyakorlattal összekössék.

Az előírt négyszeri szentgyónást és áldozást az egész ifjúság és tanári testület együttesen végezte el, de a növendékek legnagyobb része ezen kívül is gyakrabban, pl. vasár- és ünnepnapokon a szentségekhez járult.

Intézetünkben virágzott a *Mária Kongregáció* is. Ha csak valami fontosabb ok nem akadályozott, vasárnaponként megtartottuk az előírt ájtatosságot, amely alkalommal az imák- és lelki olvasmányokon kívül a prézes mindig beszédet tartott életbevágó társadalmi és vallási kérdésekről. A prézesen kívül a tagok közül is néhányan felolvasást, előadásokat tartottak. Különösen kitűnt Hartwig Frigyes III. éves, Birta József és Salamon József II. évesek felolvasása, a

kongregánista kötelességeiről, a jó tanító hivatásáról stb. A Bold. Szűz szeplőtelen fogantatása ünnepén a szentségekhez való járuláson kívül volt egy műsoros ünnepség, amelyen szerepelt a Kongregáció ének- és zenekara, volt két szavalt, alkalmi felolvasás és a prézes bezáró beszéde.

Havonkint volt közös szent gyónás és szentáldozás, de ezenkívül — mint említettük — lelki szükségletük szerint többször is gyóntak és áldoztak; így készültek elő a fontos tanítói pályára. Hálás köszönettel tartozunk Petres Kálmán helybeli s. lelkész Úrnak és a szerzetes atyáknak, kik minden alkalommal készséggel állottak az ifjuság rendelkezésére, hogy gyónásaikat meghallgassák.

Kongregációnk régi tagjai közül többen a Szeplőtelen fogantatás ünnepén írásban újították meg ígéretüket. Volt olyan is, aki a lövészárokból küldötte a megújításra vonatkozó sorokat.

Egy örömdetes esemény is történt Kongregációnkban. Ugyanis azon jelölteket, akik már 1—2 év óta készültek elő a felvételre, 1916. május 14-én a prézes felkérésére Petres Kálmán s. lelkész úr rendes tagokká felavatta. Összesen 15 jelölt részesült e kegyelemben s így a Kongregáció felavatott tagjainak száma 19 lett. Ez alkalommal egy rövid házi ünnepséget is tartottunk, amelyen elbucsuztattuk a hadba-vonuló kongregánistákat.

A magisztrátus szeptember hónapban a következőleg alakult meg: Prefektus: Szabó Lajos IV. éves, asszisztensek: Antal Lajos IV. éves, Trohán Béla III. éves, titkár és lektor Hartwig Frigyes III. éves, sekrestyén Csergő Károly II. éves s még két konzultor.

Püspök urunk Ónagyméltóságának kegyes jóvoltából az ifjuság tanáraival egyetemben a lefolyt tanévben is részesülhetett a lelkigyakorlatok kegyelmeiben, melyet Elsasser Gyula jezsuita atya tartott a következő programmal:

**A lelkigyakorlatok rendje a csíksomlyói r. kath.
tanítóképzőben:**

Április	11., 12. Dél előtt fél 9 órakor szentmise, Veni Sancte, utána első szentbeszéd; dél előtt fél 11 órakor második
---------	--

szentbeszéd. Délután fél 3 órakor
harmadik szent beszéd, lorettói
litánia; délután fél 5 órakor ne-
gyedik szent beszéd.

Április 13. Délelőtt úgy, mint előző napokon.
Délután 2 órakor szent beszéd,
előkészület a szent gyónásra;
estig gyónás.

Április 14. Délelőtt fél 7 órakor rövid szent
beszéd, szentmise, közös szent-
áldozás, búcsúimák; Te Deum.

JEGYZET. Minden szent beszéd előtt egy negyedórán át olvasás.
Utána ének: Keresztények sirjatok, Álla a keserves anya,
Könyörülj Istenem, A keresztfához megyek, Kinek szívét
a megigért fájdalomtör stb.

Intelmek a lelkigyakorlatok idejére.

I.

A lelkigyakorlatok számára kitűzött napok nem szün-
napok, hanem a komoly elmélkedés és a bűnbánat ideje,
azért a tanulók fordítsák azokat lelki üdvük komoly mun-
kálására.

II.

Lelkiismeretesen tartsák meg a csendet, mely kizárja
e napokon az összejöveleteket, társalgást és a felesleges
beszélgetést. — Látogassák a legméltóságosabb Oltáriszent-
séget a kápolnában, mely egész nap nyitva áll, olvassanak
vallásos könyveket, végezzék a szent kereszt útját.

III.

A szent beszédeket hallgassák feszült figyelemmel és
azután is gondolkozzanak azoknak a főbb pontjai felett,
mélyedjenek be azok igazságaiba, hogy ekképen meghatva
a jóban és erényben tartósan megmaradhassanak.

IV.

Minden elmélkedés után rövid ideig. (4–5 percig)
gondolják át újra a hallottakat; írjanak fel néhány jó gon-
dolatot későbbi időre és jegyezzék fel jó feltételeiket is,
melyek megvalósíthatók az életben.

V.

Készüljenek lassankint a szent gyónásra s nagyon ajánlatos, hogy 1 évről, vagy hosszabb, avagy rövidebb időről, vagy egész életről végezzenek gyónást

VI.

Vizsgálják meg magukat főbb hibáik és rossz hajlamaik szerint; gondolkodjanak arról, hogyan küzdhetnek eredményesen azok ellen.

VII.

Igyekezzenek naponként elmondani a szent olvasót és gyakoroljanak ezen néhány nap alatt több hasonló áhitatot.

Iskolalátogatás.

Az 1915. év nov. 25-én érkezett tanítóképzőnkbe a főpásztor. Öexcelenciája az ifjúsághoz közvetlen, szívhez szóló beszédet intézett. Az ifjúságot késő estig gyóntatta és nov. 26-án megáldoztatta.

Min. biztosi minőségben kiküldetett dr. Berze Nagy János kir. s. tanf. márc. 21. 22.

Az erd. státus képviselőjében Pál Gábor kir. tanácsos, nyug. főgimn. igazgató küldetett ki a bef. képesítőkre.

Elnök a képesítőn Bálint Lajos főesperes volt.

A tanulók érdemsorozata.

I. évfolyam.

N é v	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Nevelés	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Menegység	Természetrajz	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépírá	Szöjdből	Testgyakorlat	Írásbeli dolg. kűlölak.
1 Domokos Péter	2	2	2	2	2	2	2	3	1	2	2	1	1	1	2	3	2	3
Eröss Béla	2	4	4	4	4	3	4	4	4	3	2	3	4	2	3	3	3	4
Fodor Imre	2	3	3	2	4	3	2	3	3	1	2	3	3	2	4	3	3	3
Fülöp János	3	4	4	3	4	4	3	4	4	3	3	3	3	2	4	3	1	4
5 Gál Aladár	3	4	3	2	3	4	3	4	4	3	3	2	2	2	3	4	3	3
Gál Béla	1	3	3	2	4	4	2	4	4	2	3	2	2	2	3	3	3	3
Gál Imre	2	4	3	4	4	5	3	4	4	2	3	3	3	2	2	3	3	3
Gergely Aladár	3	3	3	4	3	4	4	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	4
György Adolf	2	2	3	1	3	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2
10 Hajnód Árpád	2	3	3	4	3	4	4	3	3	3	3	4	3	2	4	3	3	3
Koncz Árpád	2	3	3	3	4	3	3	2	4	1	3	4	4	1	3	1	2	3
Kovács Tibor János*)																		
Kőszegi Domokos	2	4	3	3	3	4	4	4	4	2	4	3	3	3	3	3	3	3
Kristó Endre	3	2	3	2	3	3	2	1	1	2	3	2	2	2	3	3	2	3
15 Orbán Árpád	3	3	3	3	3	3	3	4	4	1	3	3	3	2	3	3	3	4
Péter Antal	2	3	3	3	3	4	3	2	2	2	3	3	3	2	4	3	3	3
Simonfi Antal	1	3	3	3	4	4	3	1	4	2	2	2	2	1	3	3	3	3
Szász Rudolf	1	3	3	4	4	4	4	4	3	2	2	3	3	2	3	3	3	3
Tompos Lajos	2	3	2	1	2	4	1	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2	3
20 Tóth Lajos	3	4	3	3	4	4	3	4	4	2	2	2	2	1	2	2	2	2

*) Vizsgálatlan maradt.

Kimaradt: Csutak László.

II. évfolyam.

N é v	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Nevelés tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiség tan	Természetrajz	Gazdaságtan	ének	Zene	Rajz	Szépírá s	Szólójd	Testgyakorlat	Írásb. dolg. külsajk.
1 Bakó Árpád	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	3	1	1	2	4	3	3	4
Balogh Imre	4	5	4	5	4	4	5	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4
Bálint Imre	4	5	4	4	3	3	5	4	5	4	4	1	1	2	4	3	2	4
Birta József	1	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
5 Csergő Károly	2	2	3	4	2	3	3	2	2	2	2	2	1	1	3	3	2	1
Gáspár Árpád	2	2	2	4	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	3	3	2	2
Kelemen An- dor	3	5	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	2	3	3	3	4
Kerecsi Tiva- dar	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3	3	3	4	2	4	4	3	4
Lakatos Imre	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	2	2
10 Mihálykó Já- nos	4	4	3	4	4	4	4	4	3	2	3	3	4	2	4	3	3	5
Molnár Béla	3	3	3	4	3	4	2	3	3	3	3	3	3	2	1	3	1	3
Opra Lajos	2	2	3	2	2	2	2	3	1	2	3	2	2	2	2	3	3	2
Salamon Jó- zsef	1	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3	1	2	3	2	2
Simon László	1	2	1	2	2	3	1	4	2	1	1	1	1	1	2	3	2	2
15 Szász Béla	4	4	3	3	4	4	4	4	4	2	4	3	4	2	3	3	3	3
Tompos Sán- dor	4	5	4	4	4	3	4	4	5	3	3	2	2	2	3	2	3	4
Xántus Ernő	2	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	2	4	3	1	3

Kimaradt: Gábosy Balázs, Márton Mihály, Turóczy András.
Hadbavonult évközben: Kovács Antal, Sántha János,

III. évfolyam.

N é v	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Okta., szerveztan	Próbatanítás	Magyar nyelv	Német nyelv	Történet	Földrajz	Mennyiségtan	Természetrajz	Fizika	Gazdaságtan	ének	Zene	Rajz	Szöveg	Testgyakorlat	Írásb. dolg. kitaj.
1 Beke Árpád	4	4	4	4	4	3	4	3	4	4	3	3	3	1	1	1	3	3	2
Hartwig Frigyes	3	4	3	3	3	3	1	4	4	2	2	2	3	1	1	1	2	3	2
Péter István	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	1	4	2	3	3	3
Trohán Béla	3	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	2	2	1	3	3	3

Hadbavonult : Ferencz Jenő, Lőrincz Lajos.

Kilépett : Rancz Sándor.

IV. évfolyam.

Név	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Nevelés tan	Próbatanítás	Magyar nyelv	Német nyelv	Alkotmánytan	Mennyiség tan	Fizika	Egészség tan	Gazdaság tan	ének	Zene	Rajz	Szépírá s	Szülő j	Testgyakorlat	Írá s. dolg. kulakj.
Antal Lajos	3	4	3	4	3	4	4	4	4	3	2	1	2	2	2	—	3	3	2
Botár Géza	2	3	3	3	3	3	4	3	3	3	1	2	3	3	2	—	3	3	4
Szabó Lajos	2	3	3	4	3	3	3	3	4	4	3	3	4	4	3	—	3	3	2

Kimaradt : Bencze Sándor, Kacsó Géza. László Árpád.

Tanfolyam-hallgatók. IV. oszt.

Név	Magaviselet	Szorgalom	Hittan	Nevelés	Próbatanítás	Magyar nyelv	Német nyelv	Alkotmánytan	Mennyiség	Fizika	Egészség	Gazdaság	ének	Zene	Rajz	Szépírá	Szóló	Testgyakorlat	Irásd. dolg. költész.
1 Bencze Sándor	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	1	3	1	1	1	3	3	3	3
Csiszér Károly	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	2	2	3	2	2
Darvas István	3	3	4	4	4	3	4	3	2	3	2	3	4	3	2	2	3	3	2
Deáky György	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	3	4	3	2	3	3	2	3
5 Dregus János	3	3	3	4	3	4	4	3	2	3	2	3	3	3	2	2	3	3	2
Hartwig Frigyes	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	2	3	1	1	2	2	2	2	2
Imre József	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3
Kacsó Géza	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	4	3	2	3	3	3	3
Keresztes Gergely	3	3	3	4	3	4	4	3	3	3	1	3	2	3	2	3	3	3	3
10 László Árpád	4	3	4	4	3	4	4	3	1	1	3	3	3	3	2	3	3	2	3
Puskás Dezső	3	3	4	4	3	4	4	3	4	3	1	3	3	4	2	3	3	1	3
Péter István	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	3	2	3	2	3	3	3	3
Simon Ferenc	3	3	3	4	3	3	4	3	3	4	1	3	2	2	2	3	3	2	3
Scheidt Gyula	3	4	4	4	4	4	4	3	4	4	1	3	1	1	2	3	3	2	3
15 Székely István	3	4	4	4	4	4	2	3	4	4	2	3	1	1	2	3	3	2	3
Nagy Ferenc	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	2	3	2	3	3	3	3

A II. évfolyamról vizsgát tett Kovács Antal hadbavonult magántanuló, kinek adatai a statisztikában nem szerepelnek.

Statisztika a képző tanulóiról.

Osztály	A tanév elején beíratott				Előképzettség				Alacsonyabb osztályból felkészített	Tanév végén viseletre nézve				
	Kimaradt	Maradt	Róm. kath. magyar	IV. gimnázium	IV. polgári	Főreáliskola	Tanfőképző I. oszt.	Féldás		Dicséretes	Jó	Nem szabályszerű	Rossz	
I.	21	2	19	19	12	7	—	—	—	3	10	6	—	—
II.	22	5	17	17	—	—	—	—	17	3	5	2	7	—
III.	7	3	4	4	—	—	—	—	4	—	—	3	1	—
IV.	6	3	3	3	—	—	—	—	3	—	2	1	—	—
Tanfolyamot végzett:	—	—	16	16	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—
Főösszeg:	56	13	59	59	12	7	—	—	24	6	17	28	8	—

A statisztikában a tanfolyamot végzett növendékek is szerepelnek.

Osztály	Tiszta számokban és százalékok-					
	V i s e l e t r e n é z v e					
	Példás	Dicséretes	Jó	Szabályos	Rossz	Kitűnő általában
I.	3 15·77	10 52·65	6 31·58	—	—	—
II.	3 3 17·65	5 29·41	2 11·77	7 41·17	—	—
III.	—	—	3 75	1 25	—	—
IV.	—	2 66·66	1 33·34	—	—	—
Tanfolya- mot vég- zettek	—	—	16 100	—	—	—
Főösszeg	6 10·18	17 28·81	28 47·44	8 13·57	—	—

ban kifejezve volt a tanév végén

Előmenetelre nézve						
Jeles általában	Jó általában	Elégséges	Elégtelen	Egy tárgy- ból elég- telen	Két tárgy- ból elég- telen	Több tárgyból elégtelen
4 21-05	10 52-65	4 21-05	1 5-25	1 5-25	—	—
5 29-41	3 17-65	4 23-53	5 29-41	3 17-65	2 11-77	—
—	1 25	3 75	—	—	—	—
—	2 66-66	1 33-34	—	—	—	—
—	9 56-25	7 43-75	—	—	—	—
9 15-25	25 42-37	19 32-20	6 10-18	4 6-78	2 3-39	—

Osztály	A növendékek születési helye megyék szerint									
	Csíkóármege	Háromszékármege	Udvarhely- Brassóármege	Marostorda- Nagyküküllő- vármege	Tolna- Besztercenaszód- vármege	Baranya- Ugocsármege	Kisküküllő- Zalármege	Alsófehér- Szebenármege	Tordaaranyos- Hunyadm.	Komárom- Kolozsarmege
I.	14	3	2	—	—	—	—	—	—	—
II.	12	4	1	—	—	—	—	—	—	—
III.	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Tanfolya- mot vég- zettek	9	3	—	2	—	1	—	1	—	—
Fősszeg	40	11	3	3	—	1	—	1	—	—

A szülők polgári állása				A növendékek születési éve								Osztályt ismételt	Bennlakó	Künnlakó
Értelmiség	Iparos, kereskedő	Kisbirtokos	Egyéb állású	1893	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901			
9	4	5	1	—	—	—	—	—	6	7	6	—	12	7
6	1	9	1	—	—	—	2	4	9	2	—	—	10	7
1	2	1	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	4	—
2	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	1	2
3	2	10	1	2	2	1	6	5	—	—	—	—	15	1
21	10	25	3	2	2	2	8	13	17	9	6	—	42	17

Összefoglaló kimutatás az összes növendékek előmeneteléről az egyes tárgyakban.

T a n t á r g y	Kiűnő	Jeles	Jó	Elégséges	Elégetlen	Összesen
<i>I. osztály.</i>						
Hit- és erkölcsstan	—	2	16	1	—	19
Testtan	2	4	8	5	—	19
Magyar nyelv	—	2	7	10	—	19
Német nyelv	—	2	6	10	1	19
Számtan	3	2	4	10	—	19
Földrajz	2	4	5	8	—	19
Történelem	2	4	8	5	—	19
Természetrajz	3	12	4	—	—	19
Gazdasági gyakorlatok	—	8	10	1	—	19
Ének	1	6	10	2	—	19
Zene	1	6	10	2	—	19
Rajz	4	14	1	—	1	19
Szépírási	—	4	13	2	—	19
Kézimunka	1	1	16	1	—	19
Testgyakorlás	—	7	12	—	—	19
Írásbeli dolg. külalakja	—	2	12	5	—	19
<i>II. osztály.</i>						
Hit- és erkölcsstan	2	2	7	6	—	17
Lélektan	—	2	4	10	1	17
Magyar nyelv	—	5	5	7	—	17
Német nyelv	—	4	5	8	—	17
Mennyiségtan	2	4	2	7	2	17
Földrajz	—	3	4	9	1	17
Történelem	2	5	1	6	3	17
Természetrajz	1	6	6	4	—	17
Gazdaságtan	1	3	10	3	—	17
Ének	3	5	8	1	—	17
Zene	4	4	4	5	—	17
Rajz	2	14	1	—	—	17
Szépírási	2	6	4	5	—	17
Kézimunka	—	1	15	1	—	17
Testgyakorlás	2	7	8	—	—	17
Írásbeli dolg. külalakja	1	6	3	6	1	17

T a n t á r g y	K i t ű n ő	J e l e s	J ó	E l é g s é g e s	E l é g t e l e n	Ö s s z e s e n
<i>III. osztály.</i>						
Hit- és erkölcsstan	—	—	3	1	—	4
Nevelés- és oktatástan szerv.	—	—	1	3	—	4
Tanítási gyakorlat	—	—	1	3	—	4
Magyar nyelv	—	—	2	2	—	4
Német nyelv	1	—	—	3	—	4
Mennyiségtan	—	1	1	2	—	4
Földrajz	—	—	—	4	—	4
Történelem	—	—	1	3	—	4
Természettan	—	—	2	1	—	4
Ásványtan, kémia	—	1	2	1	—	4
Ének	3	1	—	—	—	4
Zene	2	1	—	1	—	4
Rajzolás	3	1	—	—	—	4
Testgyakorlás	—	—	4	—	—	4
Kézimunka	—	1	3	—	—	4
Gazdaságtan	—	—	4	—	—	4
Írásb. dolg. külalakja	—	2	2	—	—	4
<i>IV. osztály.</i>						
Hit- és erkölcsstan	—	—	3	—	—	3
Neveléstörténet	—	—	1	2	—	3
Tanítási gyakorlat	—	—	3	—	—	3
Magyar irodalom	—	—	2	1	—	3
Német nyelv	—	—	1	2	—	3
Mennyiségtan	—	—	1	2	—	3
Alkotmánytan	—	—	2	1	—	3
Természettan	—	—	2	1	—	3
Gazdaságtan	1	1	1	—	—	3
Egészségtan	1	1	1	—	—	3
Ének	—	1	1	1	—	3
Zene	—	1	1	1	—	3
Rajz	—	2	1	—	—	3
Slójd	—	—	3	—	—	3
Testgyakorlás	—	—	3	—	—	3
Írásb. dolg. külalakja	—	2	—	1	—	3

T a n t á r g y	Kitűnő	Jeles	Jó	Elegendes	Elegtelen	Összesen
<i>Tanfolyamot végeztek.</i>						
Hit- és erkölcsstan	—	—	6	10	—	—
Neveléstörténet .	—	—	—	16	—	—
Tanítási gyakorlat	—	—	10	6	—	—
Magyar irodalom	—	—	3	13	—	—
Német nyelv	—	1	3	12	—	—
Mennyiségtan	1	2	5	8	—	—
Alkotmánytan	—	—	11	5	—	—
Természettan	1	—	7	8	—	—
Gazdaságtan	—	1	15	—	—	—
Egészségtan	5	6	5	—	—	—
Ének	4	5	4	3	—	—
Zene	4	1	10	1	—	—
Rajz	1	15	—	—	—	—
Slójd . . .	—	1	15	—	—	—
Testgyakorlás . . .	1	8	7	—	—	—
Írásb. dolg. külalakja	—	4	12	—	—	—

Tanítóképesítés.

Tanítóképesítői írásbeli tétel a neveléstanból :

A koncentráció elvének megvalósítása a népiskolai tantárgyakban.

Németből.

Der Lehrer des Kindes Ideal.

A geometriából.

1. Valamely derékszögű háromszög oldalai számtani haladványt alkotnak. A háromszög kerülete 84 m. Mekkora az oldalak ?

2. Ha valamely téglalap hosszúságát 4 m.-rel kisebbitjük, szélességét pedig 3 m.-rel nagyobbítjuk, oly négyzetet nyerünk, melynek területe 3 m.²-rel nagyobb, mint a derékszögű egyenlőközű négyszögé. Mekkora a négyszög oldalai ?

3. Egy derékszögű paralelepipedon két szemben fekvő oldalélén átmenő síkmetszet oly négyzet, melynek területe 169 cm². A két alapél összege 17 cm. Mekkora e test felszíne és térfogata ?

4. Egy szabályos négyoldalú gúlának, melynek alapéle 9 dm. és magassága 18 dm., csúcsa 6 dm.-nyire emelkedik ki a vízből. Mekkora a súlya és fajsúlya ?

Az osztályvizsgák és osztályképesítők után 3 növendék jelentkezett a befejező képesítőre, kik a befej. kép. vizsg. írásbeliét folyó évi május hó 27-én tették le.

A június 6-án tartott teljes vizsg. bizottsági értekezlet, melyben helyet foglalt Bálint Lajos, Berze Nagy János dr. kir. s. tanfelügyelő, Pál Gábor kir. tanácsos, stárusi képviselő és az egész tanári testület, a 3 dolgozatot sikerültnek találván a 3 jelöltet befej. képesítőre bocsátotta, mely június 6-án tartatott meg. A szabadságolt IV. éves növendékek részére a vallás- és közokt. miniszter úr 1916. május 25-étől jún. 25-éig előkészítő tanfolyamot rendelt el az 54.700—1916. VI. 6. sz. és az 59.900—1916. VI. b) sz. rendeletével.

A tanfolyamón résztvett 16 jelölt, kik az osztály- és osztálykép. vizsgálatokat jún. 16, 17-én sikerrel tették le, a befejező képesítőt pedig jún. 21, 23-án Bálint Lajos elnöklete alatt Pál Gábor nyug. gimn. igazgató, státusi képvis., dr. Berze Nagy János s. tanfelügyelő, min. biztos és a tanári testület jelenlétében tették le az alábbi általánosan kielégítő eredménnyel. 3 jelölt egy-egy tantárgyból javítóra utasított.

Kántori vizsg. tartatott jún. 24. Bálint L. elnöklete alatt.

Kántori vizsgálatra jelentkezett:

Bencze Sándor, Hartwig Frigyes, Scheild Gyula, Székely István, kik kántori oklevelet nyertek.

A képesítés eredményét a képesítettek alábbi érdemjegyei tüntetik fel. Oklevelet nyert 18 növendék, ezek közül 15 min. szükségrendelet szerint.

Tan képesítői próba tanítások tételei.

1. »A tékozló-fiú«. Biblia tanítás a III., IV. osztályban.
2. »Ki adja a terményt?« Beszéd- és értelemgyakorlati tanítás a II. osztályban.
3. »k.« Olvasás és írás az I. osztályban.
4. »A hálás fiú«. Olvasás a II. osztályban.
5. »Karácsonyi ajándék«. Vers tárgyalás a III. osztályban.
6. »Számolás a 6., 7. körében«. I. osztály.
7. »Budapest« földrajzi ismertetése a IV. osztályban.
8. »A mohácsi csata« Történelmi tanítás a VI. osztályban.

9. »Helyhatározó«. Nyelvtani tanítás a IV. osztályban.
10. »A kötelezvény« ismertetése az V., VI. osztályban.
11. »A miniszterium«. Alkotmánytani tanítás az V., VI. osztályban.
12. »A villámhárító«. Természettani tanítás az V., VI. osztályban.
13. »Burgonya termelés«. Gazdaságtani tanítás az V., VI. osztályban.
14. »A hatodik és hetedik hangjegy neve, jegye«. Ének-tanítás a III., IV., V., VI. osztályban.
15. »Rajzoltassa a kalapácsot« a II. osztályban.
16. Agyagmunka : gomba III., IV. osztály.
17. Számolás a 10., 11. 12. körében I. osztály.
18. Testgyakorlat : karlendítés. I. osztály.

Az 1915—1916. tanévben

A tanítójelölt neve	Hit- és erkölcsstan	A testi élet ismeretése	A lelki élet ismeretése	Népisk. oktt. a n.-isk. szerv.
András József	4	4	4	4
Bálint Ferenc	3	3	4	4
Szabó Lajos	3	3	4	4
Antal Lajos	3	4	4	3
Botár Géza	3	3	3	3
<i>Tanfolyam hallgatók:</i>				
Bencze Sándor	3	3	4	4
Csiszér Károly	4	4	4	4
Darvas István	4	3	4	4
Deáky György	4	4	5	4
Dregus János	4	4	3	4
Hartwig Frigyes	3	3	4	3
Imre József	4	3	4	4
Kacsó Géza	3	4	4	4
Keresztes Gergely	4	3	4	4
Nagy Ferenc	4	3	4	4
László Árpád	3	2	2	3
Péter István	4	4	5	4
Puskás Dezső	4	4	4	4
Scheidl Gyula	3	3	3	4
Simon Ferenc	3	3	4	4
Székely István	3	3	4	4

képesítettek eredménye.

A nevelés története	Tanítási gyakorlat	Magyar nyelv és irodalom	Német nyelv	Történetből	Alkotmánytan	Földrajz	Mennyiségtan	Természettan és kémia	Fizika	Egészségtan	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Szöveg	Testgyakorlat
3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	2	3	4	4	3	4	3
4	3	4	4	3	3	4	3	2	2	2	3	3	3	1	3	3	3
4	3	3	3	3	4	3	4	4	4	3	3	4	4	3	3	3	3
4	3	4	4	4	4	3	4	4	3	2	1	2	2	2	3	3	3
3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	1	2	3	3	2	4	3	3
4	3	4	3	3	3	3	3	4	3	1	3	1	1	1	3	3	3
5	4	4	4	4	4	4	3	4	4	3	3	3	3	3	2	3	2
4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	2	3	4	3	2	2	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	2	3	2	3	3	3	2	2	3	2
4	3	4	3	4	3	4	3	2	3	2	3	1	1	2	2	2	2
3	3	4	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3	2
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	2	3	3	3
4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	1	3	2	3	1	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3	3	2	3	2	3	3	3
3	3	3	4	2	2	3	1	2	1	3	3	3	3	2	3	3	2
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	3	2	3	2	3	3	3
4	4	3	4	3	4	3	4	3	3	1	3	3	4	2	3	3	1
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	1	3	1	1	2	3	3	2
4	4	3	4	4	3	4	3	3	4	1	3	2	2	2	3	3	2
4	4	4	2	4	4	3	4	3	4	2	3	1	1	2	3	3	2

Szükséges tudnivalók az 1915—1916. tanévre.

A csiksomlyói tanítóképző növendékeit a fegyelmi szabályok a szünidő alatt is kötelezvéen, bárhol töltsék a szünidőt, köteleztetnek a szentmise-áldozaton megjelenni.

A jövő tanévre való beíratások szeptember 2. és 3. án lesznek az intézet igazgatóságánál.

Iskolapénzt minden növendék beíratás napján előre köteles fizetni; 40 korona tandíjat, év elején 20 K. és februárban 20 K., értesítő 2 K, és a tanárok nyugdíj alapjának javára és tanulói járulék címén 22 koronát, a kézimunkára 3. Kaucióra 2 K.

A tanítóképző **I. osztályára jeletkező növendékek szept. 3-án** a felvétel idejére a következő okmányokkal kötelesek magukat ellátni:

1. keresztlevéllal, mely szerint 14-ik életévüket betöltötték.

2. Iskolai bizonyítvánnyal, mely szerint a gimnázium IV., reál- vagy polgári iskola IV. osztályát vagy a felsőnépiskolát sikerrel végezték.

3. Orvosi bizonyítvánnyal, hogy a tanítói pályára alkalmasak.

4. Községi előljárói bizonyítvánnyal, hogy a szülők képesek a taníttatás költségeit fizetni.

Magántanulóknál az említett négy okmányon kívül a miniszter úr Öexcellenciájához címzett kérelem az igazgatósághoz terjesztendő be,

Szept. 1-én fognak a rendes és a magántanulók javító osztály- és osztálykép. vizsgálatok megtartatni.

Augusztus 31-én d. e. 8 órakor tanári értekezlet.

A magánvizsgákért fizetendő díj 40 korona.

Az internátusban étkezési illeték havi 40 korona. Falték egész évre 20 korona. Fehérneművel (ágyneművel) és tanszerekkel felszerelni magát mindenki köteles.

Szeptember 5-én reggel 8 órakor ünnepélyes »Veni Sancte«, törvényolvasás, 6-án az előadások megkezdése.

December 16-án lesz a jav. befejező képesítő.

TARTALOM.

	Oldalszám.
1. Igazgatói jelentés	3.
2. A tanítóképző-intézet tanári kara az 1915/1916. tanévben	5.
Tanulmányi élet, tanári értekezletek	7.
3. A fontosabb főhatósági leiratok	8.
4. A vizsgálatok rendje	12.
5. Internátus, fegyelem, egészségügy	13.
6. Segélyek. Jutalmak	13.
7. Az intézet fenntartási költségei és alapjai	14.
8. Oktatás. Végzett tananyag, gyak. kiképzés	14.
9. Ifjúsági egyesület	18.
10. Dolgozatok címe, olvasmányok	19.
11. Kántorképzés	31.
12. Az intézeti kert, méhészet	33.
13. A használatban levő tankönyvek jegyzéke	34.
14. Ifjúsági könyvtár és tanári könyvtár	37.
15. Ifjúsági önképzőkör	39.
16. Gyakorló iskola és gazd. ismétlő iskola	41.
17. Vallási állapot	51.
18. Statisztika a tanulókról és érdemsorozat	55.
19. Tanítóképesítés és kántori vizsgálat	69.
20. Szükséges tudnivalók az 1916—1917. tanévre	74.

